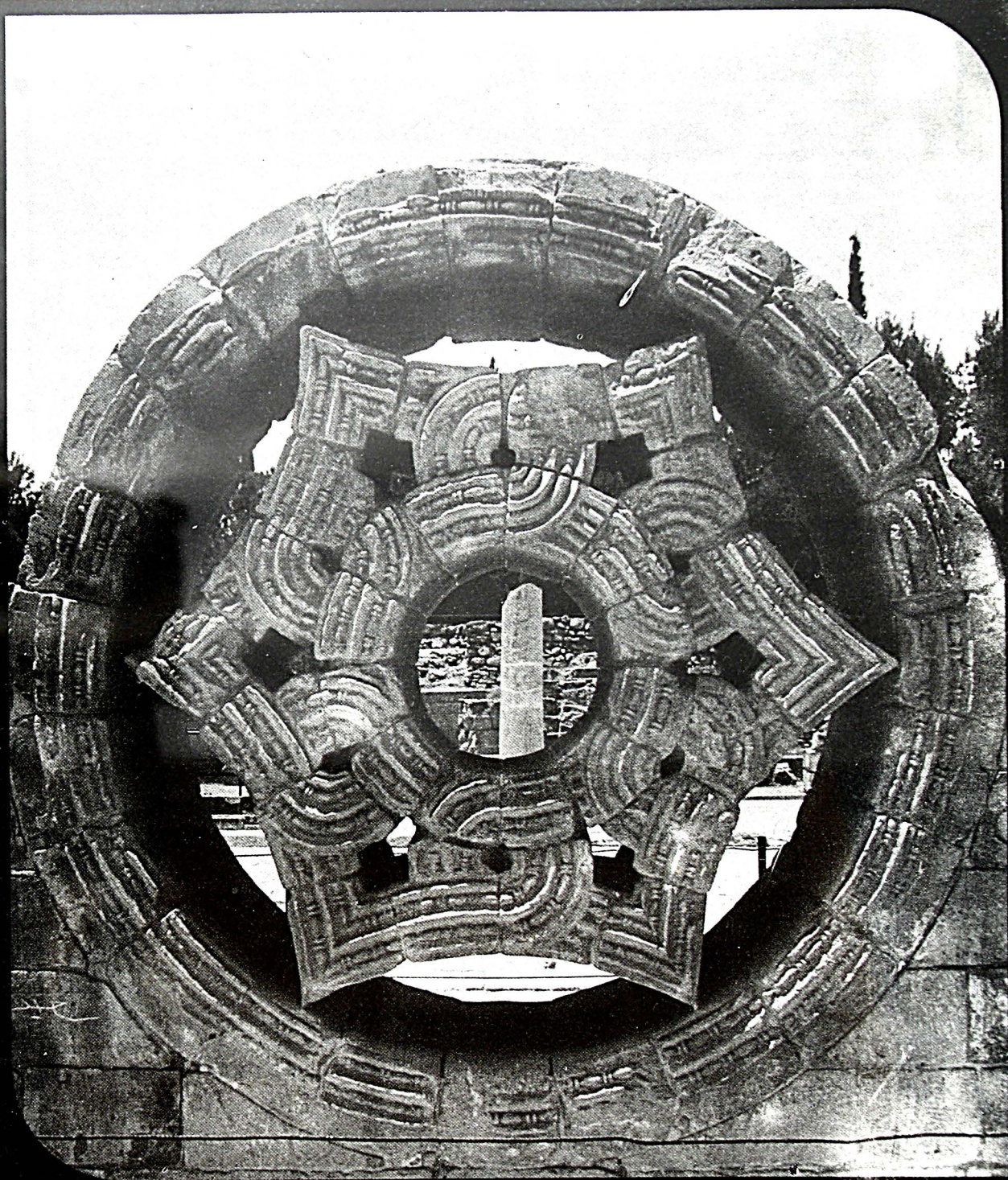

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ε' • ΤΕΥΧΟΣ 50 • ΙΟΥΝΙΟΣ 1982 • ΣΙΒΑΝ 5742

HISHAM PALACE, JERICHO.

ייריחו סגרת ומסגרת

«Η δέ Ἱεριχώ ἦτο συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρω-
μένη».

(Hosea 6:1)

Η ΣΥΓΧΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΟΥ ΚΑΙ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟΥ

ΘΑ ΚΙΝΔΥΝΕΥΑΝ οί στήλες αὐτές νά κατηγορηθοῦν γιά μονοτονία κι ἐπαναλήψεις ἄν τὰ γεγονότα τῶν ἡμερῶν δέν ἔκαναν ἀναγκαῖα τήν ἐκ νέου προβολή μερικῶν ἀληθειῶν.

ΕΧΟΥΜΕ ΓΡΑΨΕΙ κι ἔχουμε πολλές φορές ἐξηγήσει τή διαφορά μεταξύ τῶν **Ἰσραηλιτῶν** (Ὑπηκόων τῆς ὁποίας χώρας, Ἑβραίων τό θρήσκευμα) καί τῶν **Ἰσραηλινῶν** (Ὑπηκόων τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ, πιστῶν ὁποιασδήποτε θρησκείας ἢ δόγματος). Ἐχουμε ἐπίσης ἐξηγήσει ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε Ἕλληνες πολίτες, Ἑβραῖοι τό θρήσκευμα. Ἐχουμε, κατά τό Σύνταγμα τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις, τά ἴδια δικαιώματα, τήν ἴδια θέση στό Ἑλληνικό Κράτος ὅπως κάθε ἄλλος Ἕλληνας. Ἡ διαφορά τοῦ ὅτι ἀνήκουμε, σέ θρησκευτική μειονότητα (σέ μία χώρα ὅπου ἡ πλειοψηφία ἀποτελεῖται ἀπό Χριστιανούς Ὁρθόδοξους), αὐτό δέν παίζει κανένα ρόλο στήν ὑπηκοότητά μας.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΒΡΑΙΟΙ, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στήν Ἑλλάδα ἢ ἄλλοῦ, ἀνήκουν σέ κόμματα, σέ συλλόγους, σέ σωματεῖα, σέ παρατάξεις, σέ ὁμάδες. Ἀνάλογα μέ τά πιστεύω τους ἐκφράζονται ἀπό διαφορετικά (ἀντιτιθέμενα πολλές φορές) συλλογικά ὄργανα ἢ ἀπόψεις. Δέν ἀποτελοῦν «ἀγέλη» ὥστε νά ἔχουν μία μόνη ἄποψι ἢ κατεύθυνσι ἢ νά ἐκφράζονται ἀπό μία μόνη φωνή.

ΜΕ ΑΥΤΑ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ δέν εἶναι δυνατόν γιά ὁτιδήποτε — καλό ἢ κακό, θετικό ἢ ἀρνητικό — κάνουν οἱ πολίτες ἑνός Κράτους νά ἔχουν εὐθύνη οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰσραηλίτες. Ὅπως δέν ἔχουν εὐθύνη οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί (τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀμερικῆς κ.λ.π.) γιά ὁτιδήποτε κάνουν π.χ. οἱ ὁμόθρησκοί τους τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Ρωσίας.

ΟΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ αὐτές, πού εἶναι γνωστές στόν κάθε ἀπόφοιτο τοῦ Γυμνασίου (γιά νά μὴν ποῦμε τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου), παραγνωρίζονται ἢ καί συγχέονται ἐσκεμμένα ἀπό μερικές δυνάμεις στήν Ἑλλάδα. Οἱ δυνάμεις αὐτές γιά νά ἱκανοποιήσουν τά ἐκάστοτε σχέδιά τους προσπαθοῦν πάντα — μέ σύστημα, μέθοδο κι ἄφθονα ὑλικά μέσα — νά συκοφαντήσουν, νά ρίξουν δηλητήριο κατὰ τῶν πιστῶν τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας. Μέσα σ' αὐτή τή συνεχή προσπάθεια ἐντάσσεται καί τό ὅτι **κάνουν δῆθεν ὅτι συγχέουν τίς ἐννοίες Ἰσραηλινός καί Ἰσραηλίτης.**

ΕΠΕΙΔΗ αὐτή ἡ μεθόδευσις τοῦ ἀντισιμιτισμοῦ μέ τήν δῆθεν «σύγχυσι», κατακυριάρχησε τόν τελευταῖο καιρό κι ἀπό ἐπίσημα ἀκόμη ὄργανα τῆς Πολιτείας, τό Κεντρικό Ἰσραηλιτικό Συμβούλιο διαμαρτύρεται ἔντονα ἀπό αὐτές τίς στήλες, ὅπως τό ἔκανε καί πρὸς τοὺς ἀρμοδίους παράγοντες τῆς Πολιτείας, ὥστε ὁ καθένας νά ἀναλάβει τό μέρος τῆς εὐθύνης πού τοῦ ἀναλογεῖ.

Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΣΤΟΝ ΟΡΟ ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

Έάν, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, πιστέψουμε τη γλώσσα της διεθνούς πολιτικής, ο Σιωνισμός εϋθύνεται για τα περισσότερα προβλήματα του κόσμου. Μιά παρόμοια αντίληψη θα μπορούσε να αποक्रουσθεί ως άπλοϊκή, αν δεν ήταν τόσο εύρεως διαδεδομένη και επικίνδυνη. Οι Έβραίοι είναι ενήμεροι του γεγονότος ότι ο Σιωνισμός συχνά χρησιμοποιείται σαν μία βρώμικη λέξη, ή έκταση της χρησιμοποίησής της όμως και η φύση της καταχρήσεως του όρου Σιωνισμός, όπως αποδεικνύεται στην έρευνα αυτή, είναι παρά ταύτα έντυπιασική.

Η έρευνα ασχολείται μόνο μ' ένα μέρος του προβλήματος, περιοριζόμενη στη χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός από όρισμένα άραβικά κράτη, από χώρες του Τρίτου Κόσμου και από έθνικοαπελευθερωτικά κινήματα. Διάφορες ραδιοτηλεοπτικές έκπομπές, ανακοινώσεις και αποφάσεις διασκέψεων παρέχουν άφθονα παραδείγματα. Η έρευνα άπλως παραθέτει τό σχολιασμό εκείνο που είναι ένδεικτικός της γενικότερης τάσεως. Εφόσον η ξέφρενη χρησιμοποίηση της λέξεως δεν έχει καμιά άπολύτως σχέση με τα διαδραματιζόμενα στον ύπαρκτό κόσμο, η έρευνα ασχολείται, έπίσης, και με τούς σκοπούς που εξυπηρετούνται άπ αυτή τη δειστραμμένη χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός.

Άπό της άποφασεως της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ, τό 1975, ότι «ο Σιωνισμός ίσοϋται με τό ρατσισμό», ή λέξη «Σιωνισμός» χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο σέ διεθνείς κύκλους και στη γλώσσα της έξωτερικής πολιτικής πολλών κρατών, σαν ένας όρος καταχρηστικός. Για κείνα τά άραβικά κράτη που βλέπουν τό Σιωνισμό σαν μία άπειλή για τήν ύπαρξή τους και, συνεπώς, κατηγορούν τό 'Ισραήλ ότι άποτελεί μία «σιωνιστική όντότητα», αυτή ή χρησιμοποίηση της λέξεως είναι, τουλάχιστον άπό τήν πλευρά τους, κάτι τό λογικό. Οι καταχρηστικές άναφορές του «Σιωνισμού», όμως, δεν περιορίζονται στα άραβικά κράτη, άλλα έπεκτείνονται σέ τελείως άσχετες ή άμεσες άναφορές με τό 'Ισραήλ. Μιά ίδεολογία για έθνική αυτοδιάθεση, που άφορά ένα μικρότατο σημείο του κόσμου, έχει καταστεί ένα παγκόσμια χρησιμοποιούμενο έπίθετο, ένα βασικό κακό, ύπεύθυνο για τά περισσότερα προβλήματα του κόσμου.

Άπό μία άποψη ή άρνητική χρησιμοποίηση του Σιωνισμού θα μπορούσε να έκληφθεί σαν ένα παράδειγμα αυτού που ο Walter Laqueur άποκαλεί «ψιττακισμό», τή συνήθεια δηλαδή της χρησιμοποίησεως των λέξεων άπερίσκεπτα¹. Οι τρόποι με τούς όποιους γίνεται ή άναφορά στό Σιωνισμό είναι τόσο παρατραβηγμένοι και έχουν τόσο λίγη

σχέση με τόν πραγματικό κόσμο, ώστε αυτό που θα χρειαζόταν είναι μία έπιστροφή στην όρθή σημασία της λέξεως και τή σωστή χρησιμοποίησή της. Δυστυχώς, όπως θα άποδείξουν τά παραδείγματα που άκολουθούν, τό πρόβλημα βρίσκεται μακριά από παρόμοιες έλπιδοφόρες λύσεις. Η διαστρέβλωση του Σιωνισμού είναι έσκεμμένη και καλώς ύπολογισμένη και όχι άπλως τό άποτέλεσμα κάποιας άσάφους σκέψεως.

Η έρευνα που άκολουθεί, παρέχει έπιλεγμένα παραδείγματα, κατά κατηγορίες, άναφορικά με τή χρησιμοποίηση του Σιωνισμού. Αυτά άφορούν τή χρησιμοποίηση του Σιωνισμού στις σχέσεις μεταξύ κρατών και άλλων όμώδων, πρωτίστως, στον άραβικό και τόν ίσλαμικό κόσμο σαν μία δύναμη που έλέγχει τά μέσα μαζικής ένημερώσεως² σαν μία παγκόσμια συνωμοσία, σαν ένας παράγων που έπιδρά έπί κρατών που άνήκουν σέ διεθνή σώματα, όπως τό κίνημα των άδεσμεύτων και τά 'Ηνωμένα Έθνη. Τό έπίκεντρο της προσοχής είναι στραμμένο στα άραβικά κράτη, τόν ίσλαμικό και τόν Τρίτο Κόσμο. Μιά πιο έμπεριστατωμένη εξέταση και άνάλυση θα κάλυπτε ένα πολύ εύρύτερο πεδίο - Άνατολική Εύρώπη, ΕΣΣΔ, Λατινική Άμερική, μεμονωμένες άφρικανικές χώρες, κλπ. Τούτη ή έρευνα άποβλέπει μόνο σέ μία σκιαγράφηση της καταστάσεως. Τό δέ τελευταίο τμήμα της είναι άφιερωμένο στην εξέταση της ύψιστης σημασίας που έχει για τά ένδιαφερόμενα κράτη ή άρνητική χρησιμοποίηση της λέξεως Σιωνισμός.

Κράτη και όμάδες κρατών στον άραβικό και τόν ίσλαμικό κόσμο

Ύπαρκτοί ή φανταστικοί έσωτερικοί αντίπαλοι συχνά στιγματίζονται άπό τά διάφορα καθεστώτα ως Σιωνιστές. Κανένα, όμως, δεν μπορεί να συγκριθεί με τόν ένθερμο ζήλο των 'Ιρανών επαναστατών. Η παροχή βοήθειας προς τό Σιωνισμό θεωρείται συγκεκριμένο άδίκημα και άπό κοινοϋ με άλλα «παραπτώματα» έτιμωρείτο, και εξακολουθεί να τιμωρείται, με ούτε λίγο ούτε πολύ συνοπτική έκτέλεση. Τόν 'Ιούνιο του 1981 άπό έννέα άτομα που συνελήφθηκαν και έκτελέσθηκαν με άπόφαση του 'Ισλαμικού Έπαναστατικού Δικαστηρίου της κεντρικής περιφέρειας, τρεις «κατηγορούντο για συνεργασία με τό προηγούμενο καθεστώς και για συνδρομή του διεθνούς Σιωνισμού»³. Άλλοι πέντε καταδικάσθηκαν σέ θάνατο και έκτελέσθηκαν στην ίδια φυλακή τήν έπόμενη ήμέρα, (23 'Ιουνίου). Τέσσερις άπ' αυτούς «είχαν κατηγορηθεί... για συμμετοχή στη σιωνιστική αίρεση Zalleh, παρέχοντας οικονομική βοήθεια στό 'Ισραηλινό καθεστώς και για κατασκοπεία ύπέρ του διεθνούς Σιωνισμού»³.

Σύμφωνα με πληροφορίες, 'Ισραηλίτες και πιστοί της θρησκείας Bahai, που είναι άπαγορευμένη άπό τό 'Ισλαμικό σύνταγμα, έχουν έκτελεσθεί για τούς ίδιους λόγους. Στις 4 'Ιουλίου μία όργάνωση 'Ιρανών Έβραίων στό 'Ισραήλ, Κόρες, «πληροφορήθηκε ότι τέσσερις Έβραίοι έκτελέσθηκαν στην Τεχεράνη... — δύο εξ αυτών ένήλικοι και δύο παιδιά —

μέ την κατηγορία ότι βοήθησαν τό Σιωνισμό»⁴. Τό Μάϊο, σύμφωνα μέ τό επίσημο Ιρανικό πρακτορείο είδήσεων Πάρς, τρία μέλη τών Bahai έκτελέσθηκαν στήν πόλη Shih-naz. «Τρείς, ένας από τούς οποίους ήταν συνταγματάρχης έ.ά., είπώθηκε ότι ήταν «πράκτορες του Σιωνισμού» καί μέλη μιάς κατασκοπευτικής οργανώσεως»⁵. Τόν 'Ιούλιο πάλι υπήρξαν πληροφορίες ότι έννέα πιστοί τών Bahai έκτελέσθηκαν στήν Tabriz: «Τό καθεστώς του Χομεϊνί άνέφερε ότι ήταν Σιωνιστές καί καταδικάσθηκαν γιά κατασκοπεία υπέρ του 'Ισραήλ»⁶. 'Ο σταθμός τής Τεχεράνης διέψευσε τήν πληροφορία, αλλά μόνο έν μέρει: «μέχρι σήμερα κανένας δέν έκτελέσθηκε στό 'Ιράν γιά τήν πίστη του στους Bahai. 'Ολοι όσοι έκτελέσθηκαν είχαν δεσμούς μέ σιωνιστικές ή κατασκοπευτικές οργανώσεις πού υπηρετούν τή ΣΙΑ»⁷.

Στά πλαίσια του συνεχιζόμενου πολέμου μεταξύ του 'Ιράν καί του 'Ιράκ, ή κατηγορία ότι ή άλλη πλευρά υπηρετεί τά συμφέροντα του «Σιωνισμού καί του άμερικανικού

ιμπεριαλισμού», άποτελεί ένα συννηθισμένο στοιχείο των προπαγανδιστικών κατηγοριών καί των δηλώσεων πού ανταλλάσσουν οι ήγέτες των δύο χωρών. 'Ο 'Ιρακινός πρόεδρος Σαντάμ Χουσεϊν, σέ μακρά όμιλία του τό Σεπτέμβριο του 1980, δικαιολογώντας τήν Ιρακινή άποψη γιά τόν πόλεμο, περιέγραψε τή διένεξη σαν μιά σιωνιστικό - ιμπεριαλιστική συνωμοσία, στήν όποία υπέκυψαν οι 'Ιρανοί: «...θά άντιμετωπίσουμε τίς μηχανορραφίες των ύπόπτων πρακτόρων στό 'Ιράν — οι όποιοι διακατέχονται από μνησικακές καί όπισθοδρομικές άντιλήψεις καί ρατσιστικές κίνητρα... έχθρικές άποικιοκρατικές, σιωνιστικές καί ρατσιστικές μηχανορραφίες»⁸. Οι 'Ιρανοί άπαντούν σέ παρόμοια γλώσσα. 'Ο πρwην ύπουργός των 'Εξωτερικών, Sadeg Ghotbzadeh, είπε: «'Η έγκληματική κυβέρνηση του 'Ιράκ έχει... παραδοθεί τελείως στό διεθνή Σιωνισμό καί ένεργεί έναντίον των συμφερόντων των 'Αράβων καί των Μουσουλμάνων καί υπέρ των Σιωνιστών»⁹. 'Ο ίδιος ό Σαντάμ Χουσεϊν κατηγορείται ότι «κατέστη ένας εύπειθής καί τυφλός ύπηρέτης του ιμπεριαλισμού καί του Σιωνισμού»¹⁰.

'Η τακτική άνταλλαγή ύβρων διευρύνεται, όρισμένες φορές, γιά νά συμπεριλάβει σχόλια επί των έπιχειρημάτων τής άλλης πλευράς καί γιά νά συμπεριλάβει καί άλλα κράτη στή «σιωνιστική συνωμοσία». Μετά τή δολοφονική βομβιστική ένέργεια κατά του 'Ιρανού προέδρου Muhammad Rajai καί άλλων ήγетικών πολιτικών προσωπικοτήτων στά τέλη Αύγούστου 1981, ραδιοφωνική έκπομπή από τή Βαγδάτη, στά περσικά, σχολίασε μέ κυνικήτητα τό Ιρανικό έπιχείρημα ότι οι δολοφονίες ήταν έργο «πρακτόρων των 'Ηνωμένων Πολιτειών καί του Σιωνισμού»: «Πώς μόρεσαν νά εισέλθουν, μέ τόση εύκολία, στό γραφείο του πρωθυπουργού, νά τοποθετήσουν μιά βόμβα κάτω από τά πόδια του Rajai καί του Bahrar, καί νά θάψουν τόν Rajai καί τόν Bahrar κάτω από τά συντρίμια του γραφείου — είναι ένα έρώτημα πού πρέπει νά άπευθυνθεί στους ύπόλοιπους ήγέτες τής Τεχεράνης»¹¹. Από τήν πλευρά τους, οι 'Ιρανοί ύποστήριζαν ότι Αιγύπτιοι μισθοφόροι πολεμούσαν στό πλευρό των 'Ιρακινών ως «μισθοφορικοί πράκτορες του ιμπεριαλισμού καί του Σιωνισμού»¹².

'Όταν κάποια ένταση άποκαλύπτεται δημόσια στίς σχέσεις μεταξύ 'Ιορδανίας καί Συρίας, τό ίδιο είδος κατηγοριών έκτοξεύεται. Στίς άρχές του 1981, όταν οι ήδη τεταμένες σχέσεις των δύο χωρών ύποτροπίασαν, τά στρατεύματα μετακινήθηκαν στό μεταξύ τους σύνορα. Οι επί του έδάφους κινήσεις συνοδεύθηκαν από μιά προπαγανδιστική δραστηριότητα: «'Η άραβική Συρία... θά ύποστηρίξει πάντα τόν άδελφό λαό τής 'Ιορδανίας στόν έθνικό καί παναραβικό άγώνα του κατά τής ιμπεριαλιστικής - σιωνιστικής συνωμοσίας, στήν όποία συμμετέχει ό βασιλιάς Χουσεϊν»¹³. Σύμφωνα, όμως, μέ τό βασιλιά Χουσεϊν, σέ όμιλία του τό Μάρτιο μέ τήν εύκαιρία κάποιας στρατιωτικής έπετείου, ή Συρία ήταν εκείνη πού μυστικά ύπηρετούσε τά σιωνιστικά συμφέροντα: «'Η Συρία έπιδιώκει νά διαірείσει όλόκληρη τήν περιοχή, ώστε ένα τμήμα της νά ύποταχθεί στή Δύση κι ένα τμήμα της στήν 'Ανατολή, 'Η Συρία επιδιώκει νά διεθνοποιήσει τήν άραβοσιωνιστική διένεξη. 'Ως προς αυτόν τό σκοπό, συμφωνεί μέ τό Σιωνισμό»¹⁴.

'Εκείνοι πού ύποστηρίζουν τίς συμφωνίες του Κάμπ Ντέιβιντ ή δείχνουν ίχνη «μετριοπαθείας» καί φιλίας προς τή Δύση, κατηγορούνται, επίσης, ότι προάγουν τή σιωνιστική - ιμπεριαλιστική συνωμοσία. 'Εδώ, διαφορετικές ισλαμικές φατρίες παίζουν τό χαρτί του Σιωνισμού γιά νά άποδείξουν ότι άντίπαλοί τους δέν είναι ικανοποιητικά ισλαμιστές. Οι 'Ιρανοί, επί παραδείγματι, έπικρίνουν τούς Σαουδάραβες: «...αυτοί οι Wahhabis... έχουν άπομακρυνθεί πολύ από τά πιστεύω, τή συμπεριφορά καί τούς ισλαμικούς

ΜΙΛΑΝΕ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ» ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΩΝ

“Όπως ψηφίστηκε από τήν 'Οργάνωση γιά τήν 'Απελευθέρωση τής Παλαιστίνης (Ο.Α.Π.)

«'Η διανομή τής Παλαιστίνης τό 1947 καί ή ίδρυση του Κράτους του 'Ισραήλ είναι έντελώς παράνομα, όσος χρόνος κι άν έχει παρέλθει έκτοτε...».

(Άρθρο 19: πού σημαίνει μή άναγνώριση του Κράτους του 'Ισραήλ).

«'Η Διακήρυξη Balfour, ή 'Εντολή γιά τήν Παλαιστίνη κι όλα όσα προέκυψαν άπ' αυτές είναι άκυρα καί (θεωρούνται) τως μή γεγόμενα... 'Ο 'Ιουδαϊσμός, όντας μία θρησκεία, δέν άποτελεί ένεξάρτητη έθνότητα...».

Άρθρο 20: πού σημαίνει κατάργηση του Κράτους του 'Ισραήλ, μιά καί οι 'Ιουδαίοι, ως μή άποτελούντες έθνότητα, δέν έχουν δικαίωμα σέ κράτος).

«... Τό 'Ισραήλ είναι ένα όργανο του σιωνιστικού κινήματος καί ή γεωγραφική βάση του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού, στρατηγικά τοποθετημένο στήν ίδια τήν καρδιά τής άραβικής πατρίδας γιά νά καταπολεμή τίς έλπίδες του άραβικού έθνους γιά άπελευθέρωση, ένότητα καί πρόοδο...».

(Άρθρο 22: πού σημαίνει, σέ συνδυασμό μέ άλλες διατάξεις των άρθρων 19, 20, ότι τό Κράτος του 'Ισραήλ καί ό Σιωνισμός πρέπει νά καταστραφούν).

«Οί 'Εβραίοι, οι όποιοι ζούσαν συνεχώς στήν Παλαιστίνη μέχρι τή σιωνιστική είσβολή, θά θεωρηθούν Παλαιστίνιοι».

(Άρθρο 6: οι 'Εβραίοι, δηλαδή, θά ξαναγίνουν λαός περιπλανώμενος, χωρίς έθνική έστία).

Χριστιανική διαμαρτυρία κατά της αποφάσεως του ΟΗΕ για τό Σιωνισμό

‘Από τό Παγκόσμιο Συμβούλιο ‘Εκκλησιῶν

‘Η απόφαση τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ τῆς 10ης Νοεμβρίου 1975, πού καθόρισε ὅτι «ὁ Σιωνισμός ἀποτελεῖ μιά μορφή ρατσισμοῦ καί φυλετικῶν διακρίσεων», ἐπικρίθηκε εὐρύτατα ἀπό τό χριστιανικό κόσμο. Ὁ γενικός γραμματέας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου ‘Εκκλησιῶν Δρ. Philip A. Potter, ἐξέφρασε τήν «βαθυτάτη ἀνησυχία» του μέ δήλωση πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἀντιλαμβανόμεστε ὅτι ἐκεῖνοι πού ψήφισαν ὑπέρ τῆς προτάσεως ἐνδέχεται νά ἤθελαν νά ἐκφράσουν τήν ἀντίθεσή τους γιά κάποια συγκεκριμένη ἰσραηλινή πολιτική τακτική, πρὸς τήν ὁποία διαφωνοῦν ριζικά. Ὅτι ὁρισμένοι ἐνδέχεται νά παρακινήθηκαν ἀπὸ αὐτό πού θεωροῦν ὡς ἀπροθυμία ἀπὸ μέρους τοῦ ‘Ισραήλ νά συμμορφωθεῖ πρὸς τίς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, σχετικὰ μέ τή Μέση Ἀνατολή.

Παρόλα αὐτά, ἐπιθυμοῦμε νά τονίσουμε τή σαφή ἀντίθεσή μας γιά τήν ἐξίσωση τοῦ Σιωνισμοῦ μέ τό ρατσισμό, γιά τούς παρακάτω λόγους:

1) Ἱστορικά ὁ Σιωνισμός ὑπῆρξε ἓνα κίνημα πού ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ ἀπὸ τήν καταπίεση. Ὁ Σιωνισμός ἀποτελεῖ μιά πολυσύνθετη ἱστορική διαδικασία πού ἐκφράζει, διὰ μέσου τοῦ χρόνου, τούς ἐβραϊκοὺς πόθους· ὑπόκειται δέ σέ πολλές ἐρμηνεῖες καί θεωρήσεις. Καμιά ἀπὸ αὐτές, ὅμως, δέν μπορεῖ νά ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη, γιά νά ἐδραιωθεῖ ἡ καταδίκη τοῦ Σιωνισμοῦ σάν ρατσισμοῦ.

2) Ἀπὸ τήν ἄλλη πλευρά, ὁ ρατσισμός, ὅπως συνήθως ἐννοεῖται ἀπὸ τήν παγκόσμια κοινωνία καί σύμφωνα μέ τόν ὁρισμό πού παρέχεται σέ μέλη τῆς Οὐνέσκο, σημαίνει «ἀντικοινωνικά πιστεύω καί πράξεις, πού βασίζονται στήν ἐσφαλμένη ἀντίληψη ὅτι οἱ διακρίσεις στίς διανθρωπίνες σχέσεις δικαιολογοῦνται ἀπὸ λόγους βιολογικούς... Ὁ ρατσισμός ὑποστηρίζει, ἐσφαλμένα, ὅτι ὑπάρχει κάποια ἐπιστημονική βάση γιά τήν ἱεραρχική τοποθέτηση τῶν ἀνθρωπίνων ὁμάδων, σύμφωνα μέ ὁρισμένα ψυχολογικά καί πολιτιστικά στοιχεῖα, πού εἶναι ἀνάλλοιωτα καί ἔμφυτα. Μέ αὐτό τόν τρόπο προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι οἱ ὑπάρχουσες διαφορές εἶναι ἀπαραβίαστες καί προσδιοριστικές τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ὁμάδων», (Διακήρυξη τῆς Οὐνέσκο τό 1967, ἀναφορικά μέ τήν ἔννοια φυλῆ καί φυλετικῆς διακρίσεως). Δέν ὑπάρχει καμιά μαρτυρία ὅτι ὁ Σιωνισμός εἶναι ρατσιστικός μέ αὐτή τήν ἔννοια.

3) Ἡ προσπάθεια ἐξίσωσης τοῦ Σιωνισμοῦ μέ τό ρατσισμό ἐμπεριέχει σοβαρές καί τρομακτικές ἐπιπτώσεις γιά τήν ὄξυνση τῆς ἤδη ἐκρηκτικῆς καταστάσεως στή Μέση Ἀνατολή, διότι ἐκτρέπει τήν προσοχή ὀχι μόνο τῶν διαφορῶν ὁργάνων τοῦ ΟΗΕ, ἀλλὰ καί τῶν μαζικῶν μέσων ἐνημερώσεως καί τῆς κοινῆς γνώμης ἀπὸ τό ὑπέρτατο καθήκον τῆς ἐπιλύσεως τῆς διαμάχης τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, μέσω εἰρηνευτικῶν διαπραγματευτικῶν διαβουλεύσεων. Ὡς ἐκ τούτου ἀπευθύνουμε ἐκκλήση πρὸς τή Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ νά ἐπανεξετάσει καί νά ἀκυρώσει αὐτή τήν ἀπόφαση.

■ **‘Επιπλέον, ἀπευθύνουμε ἐκκλήση πρὸς ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη τῆς μεσανατολικῆς διαμάχης καί πρὸς τόν ΟΗΕ:**

1. νά ἀφοσιωθοῦν στήν ἐφαρμογή ὅλων τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ γιά τό Μεσανατολικό.

2. νά ἀνεύρουν, ἐπιγιγνόντας, τρόπους πού θά διασφαλίσουν τὰ νόμιμα δικαιώματα τοῦ παλαιστινιακοῦ λαοῦ γιά ἐθνότητα καί κράτος, ἀναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τό δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως τοῦ Κράτους τοῦ ‘Ισραήλ μέ εἰρήνη καί ἐντός διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων συνόρων. Ὁ,τιδήποτε ἀποπροσανατολίζει τήν προσοχή ἀπὸ τὰ παραπάνω ζητήματα ἢ χρησιμοποιεῖται γι’ αὐτό τό σκοπό, καθιστᾷ τό μεγάλο κίνδυνο νέων καί ἀνησυχητικά εὐρυτέρων ἐνόπλων συρράξεων στή Μέση Ἀνατολή, ὅλο καί περισσότερο ἀναπόφευκτο».

δεσμούς, βρίσκονται, ὅμως, πολύ κοντά μέ τούς ἐχθρούς τοῦ ‘Ισλάμ, ὄντας, σταυροφόροι τῶν Σιωνιστῶν»¹⁵. Σέ μιά συνάντηση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἰσλαμικῆς Διασκέψεως, ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Λιβύης ἀρνήθηκε νά συμμετάσχει στήν προσευχή, κατὰ τήν ὁποία λειτουργήσε ὁ βασιλιάς Χασάν τοῦ Μαρόκου, ὁ οἰκοδεσπότης τῆς συναντήσεως, μέ τή δικαιολογία ὅτι: «Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀρνήθηκε νά συμμετάσχει στίς προσευχές ὑπὸ ἓναν ἡγέτη πού πρόδωσε τήν παλαιστινιακή ὑπόθεση καί ὁ ὁποῖος μόχθησε γιά τήν ἰουδαιοποίηση τῆς Ἱερουσαλὴμ καί τήν προσάρτησή της ἀπὸ τό Σιωνιστὴ ἐχθρό»¹⁶. Ὁ πρόεδρος Σαντάτ δυσφημήθηκε, ἐπίσης, γιά τή συνθηκολόγηση μέ τό ‘Ισραήλ, γιά καθαρά Ἰσλαμικούς λόγους. Κατὰ κανόνα ὁ Σαντάτ ἦταν ἐκεῖνος πού καταδικάζονταν γι’ αὐτή τήν ἐνέργεια — ποτέ ὁ αλγυπτιακός λαός. Μιλώντας στή Λιβύη τό Σεπτέμβριο τοῦ 1980, ὁ πρόεδρος τῆς Συρίας, Χαφέζ αλ - Ἀσαντ τόνισε:

«Ἡ Ἀραβικὴ Αἴγυπτος, ἡ Αἴγυπτος τοῦ Ἀμπντέλ Νάσερ, μαζί μέ τήν ὁποία καθόλη τήν ἱστορία μας, πολεμήσαμε ἀπὸ κοινὸ ὅλους τούς ἐχθρούς τῶν Ἀράβων, σέ ὅλες τίς εἰσβολές πού ὑποστήκαμε στήν ἀραβικὴ πατρίδα μας — αὐτὴ ἡ Αἴγυπτος θά συντρίψει τόν Σαντάτ, ὁ ὁποῖος μεταμορφώθηκε σέ ἓνα Σιωνιστὴ».

Ὁ πρόεδρος τῆς Νοτίου Ἰερμηνῆς Ali Nasir Muhammad, ἀπήχησε τίς ἀπόψεις τοῦ Ἀσαντ ὅταν ἀναφέρθηκε στὴ «συνωμοσία τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ, πού ἐπιχειρεῖται μέσω τῶν προδοτῶν τοῦ ἀραβικοῦ ἔθνους, γνωστῶν πρακτόρων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καί τοῦ Σιωνισμοῦ»¹⁸.

‘Ελεγχος τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας

Ἐνα προσφιλὲς θέμα γιά ἀσκηση κριτικῆς εἶναι τὰ «μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας». Οἱ ἀραβικὲς, οἱ Ἰσλαμικὲς καί οἱ χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου εἶναι ὑπέρμετρα εὐαίσθητο-ποιημένες ἀπέναντι σέ αὐτό πού οἱ ἴδιες θεωροῦν ὡς τήν προκατάληψη τῶν μεγάλων εἰδησεογραφικῶν πρακτορείων καί τῆς δυτικῆς ραδιοφωνίας καί τηλεοράσεως ἀπέναντι στίς δικές τους ἀπόψεις καί τίς πολιτικές καί οικονομικές τους καταστάσεις. Ἀπογοητευμένες, διότι ἡ δική τους ἐκδοχὴ γύρω ἀπὸ τὰ παγκόσμια γεγονότα καί τίς ὑποθέσεις πού τίς ἀφοροῦν δέν μεταδίδεται, ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας τους, (μιά ἄκρως ἀμφισβητήσιμη θέση), ἔχουν ἐγκαθιδρύσει τὰ δικά τους διεθνή πρακτορεῖα. Ὁ Ὁργανισμός τῶν Ἰσλαμικῶν Χωρῶν δημιουργεῖ τόν Εἰδησεογραφικὸ Ὁργανισμό τῶν Ἰσλαμικῶν Κρατῶν γιά τήν παραγωγή ραδιοφωνικῶν καί τηλεοπτικῶν προγραμμάτων πού προβάλλουν τήν ἰσλαμικὴ ἀποψη¹⁹. Μιά ἐπιτροπὴ τῆς Οὐνέσκο συστάθηκε γιά νά ἐξετάσει τίς παγκόσμιες ἐπι-

κοινωνίες. Στην έκθεσή της ή επιτροπή καλεί για την έγκαιρη ίδρυση μιάς «νέας παγκόσμιας τάξεως ειδήσεων», (πού θα απομακρύνει τις διεθνείς επικοινωνίες από τα χέρια των ιδιωτών και θα τις θέσει στη δικαιοδοσία των κρατών), μιά πρόταση που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση της Ούνέσκο²⁰.

Στό μεταξύ οι υπάρχουσες επικοινωνίες λέγεται ότι ελέγχονται, μεταξύ άλλων, από τους «Σιωνιστές». Μιά λιβυκή εφημερίδα, που καλεί για τη δημιουργία μιάς παναραβικής έννημερωτικής υπηρεσίας για να «ἀποκαλύψει τις ραδιουργίες» κατά του ἀραβικού λαού, έθεσε τό ζήτημα ως εξής.²¹

«Είδαμε πώς τό νερό, τό πνεύμα, τό πετρέλαιο και οι πολιτιστικές πηγές του ἀραβικού έθνους καταρρέουν ή μιά μετά την άλλη και ύποτάσσονται στά χέρια των Σιωνιστών, των ιμπεριαλιστών και των αντιδραστικών, χωρίς οι αντιδραστικές και κυβερνητικά ελεγχόμενες επικοινωνίες να είναι σέ θέση να αναφέρουν ό,τιδήποτε σχετικό μέ αυτή την πικρή αλήθεια».

Σύμφωνα μέ τους Ιρανούς ή «συνωμοσία» στίς επικοινωνίες είναι έκτεταμένη και παραπειστική. Οι «Financial Times» δημοσίευσαν μιά πληροφορία για την επανάληψη των οικονομικών σχέσεων μεταξύ Ιράν και Νοτίου Αφρικής, που διαφεύσθηκε από τόν επίσημο εκπρόσωπο της Ιρανικής κυβερνήσεως, ό οποίος είπε: «ή συζήτηση παρομοίων θεμάτων από τά ιμπεριαλιστικά και σιωνιστικά μέσα μαζικής επικοινωνίας αποβλέπουν να προκαλέσουν σύγχυση στους καταπιεζόμενους λαούς του κόσμου, ιδιαίτερα τους Αφρικανούς αδελφούς, και αποτελεί μέρος της διεθνούς προπαγανδιστικής συνωμοσίας κατά της ισλαμικής επαναστάσεως στό Ιράν»²².

Τόν Ιούλιο του 1981 οι Ιρανοί άκουσαν ένα σχολίο σχετικά μέ «την προπαγανδιστική συνωμοσία του Β.Β.С. εναντίον της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν»²³. «Αυτή ή δυσόινος φωνή, ή φωνή της καταπίεσεως και των καταπιεστών του κόσμου... αποτελεί μέρος του ιμπεριαλιστικού και σιωνιστικού προπαγανδιστικού μηχανισμού». Δέν φείδονται καμιάς δαπάνης για να επιτύχουν τή «διαστρέβλωση της αλήθειας»: «Είναι κάτι τό τελείως φυσιολογικό ή δαπάνη εκατομμυρίων στερλινών υπέρ της φωνής της άποικιοκρατίας, του υπηρέτη του ιμπεριαλισμού και του Σιωνισμού». Αλλά δέν είναι μόνο τό Β.Β.С. που ελέγχεται από τους Σιωνιστές στη Βρετανία· ή καθημερινή εφημερίδα «Guardian» είναι, επίσης, δέσμια και χαρακτηρίζεται σάν «τό αίσχρό σιωνιστικό έντυπο»²⁴.

Ο χρηματοδοτούμενος από τούς Σοβιετικούς ραδιοφωνικός σταθμός της Βαку, «Η Έθνική Φωνή του Ιράν», επέπληξε την Ιρανική κυβέρνηση διότι έδειξε πίστη σέ μιά πληροφορία του «σιωνιστικού Associated Press είδησεογραφικού πρακτορείου», ότι ένα άεροπλάνο της Αργεντινής, που έπεσε στη Σοβιετική Ένωση, «μετέφερε δπλα από τό Τέλ Άβίβ στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν»²⁴. Προφανώς οι Ιρανοί αποκάλεσαν τό άτύχημα «μιά συνωμοσία της Άνατολής και της Δύσης» εναντίον του Ιράν. Ο παράνομος σταθμός ανέφερε ότι ή Ιρανική δήλωση παίζει τό παιχνίδι των σιωνιστών που επιθυμούν να προκαλέσουν ένταση στίς σχέσεις το Ιράν μέ την ΕΣΣΔ και να πληξουν την άξιοπιστία της ισλαμικής δημοκρατίας. «Ούσιαστικά ή διασπορά παρομοίων ψιθύρων αποτελεί τό βασικό έργο των σιωνιστικών είδησεογραφικών πρακτορείων, στόχος των οποίων είναι ή πρόκληση σύγχυσης στην κοινή γνώμη». Αργότερα, τόν Αύγουστο, ό Ιρανός ύπουργός Έξωτερικών Seyyed Moseyn Musavi αναφέρθηκε στο έπεισόδιο όταν μίλησε περί «της έκτεταμένης, άπατηλής προπαγάνδας, που διοχετεύεται από τά ιμπεριαλιστι-

κά και σιωνιστικά μέσα μαζικής επικοινωνίας, ότι δήθεν ή Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν άγοράζει δπλα από τό καθεστώς κατοχής της Quds (Ιερουσαλήμ)²⁵.

‘Ο Σιωνισμός σάν μιά «παγκόσμια συνωμοσία»

Η αντίληψη του σιωνιστικού ελέγχου των διεθνών μέσων μαζικής επικοινωνίας αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα παρενεργειών μιάς υπάρχουσας φοβίας συνωμοτισμού. Στά άποσπάσματα που αναφέρθηκαν ή λέξη «Έβραϊος» δέν αναφέρεται, αλλά ή φρασσεολογία τους θυμίζει πολύ τις αντισημιτικές θεωρίες περί συνωμοτισμού και τό πλαστογράφημα των «Πρωτοκόλλων». Όταν ό Σιωνισμός θεωρείται σάν έχθρός όλοκληρου του ἀραβικού έθνους, ένυπάρχει ή ιδέα της συνωμοσίας, ή όποία, όμως, συνδέεται μέ άλλους κινδύνους και έχθρους. Τουτό αποτελεί σήμερα ένα συνηθισμένο ρεφραίν και τά παραδείγματα είναι πολυάριθμα. Μιά χαρακτηριστική διατύπωση αυτού έγινε κατά την 15η σύνοδο του παλαιστινιακού Έθνικού Συμβουλίου, τόν Άπρίλιο του 1981, στη Δαμασκό²⁷. ‘Ο Γιασέρ Άραφάτ είπε:

«...ή επανάστασή μας θα συνεχίσει να συμερίζεται τις ύποχρεώσεις της ως ένα άδιάφετο τμήμα του παγκόσμιου προοδευτικού άπελευθερωτικού κινήματος στόν άγώνα κατά του ιμπεριαλισμού, του Σιωνισμού, της άποικιοκρατίας, των φυλετικών διακρίσεων, όλων των παλαιών και νέων μορφών του ιμπεριαλισμού, του παλαιού και του νέου ναζισμού, του παλαιού και του νέου φασισμού και εναντίον της καουμπούστικής νοοτροπίας που άντιπροσωπεύεται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ...».

Παρόμοιες δηλώσεις ποικίλλουν ανάλογα μέ τις περιστάσεις, τή χώρα που διατυπώνει τή δήλωση και τό άκροατήριο πρός τό όποίο άπευθύνονται. ‘Ορισμένες φορές ό Σιωνισμός άπλώς συμπεριλαμβάνεται σέ μιά λίστα, όπως στην όμιλία του Άραφάτ. Συχνά διάφοροι όμιλητές αναφέρονται στο «σιωνιστικό κόσμο», τό «διεθνή Σιωνισμό», στίς «σιωνιστικές έπιθετικές συνωμοσίες», τις «ιμπεριαλιστικές συνωμοσίες», τό «σιωνιστικό ρατσισμό», κλπ. Μιά δημοφιλής τάση είναι ή σύνδεση του Σιωνισμού μέ τό ναζισμό και τό φασισμό. Στη διάσκεψη των άδεσμεύτων στην Άβάνα τό 1979, ό πρόεδρος της Κούβας Κάστρο, είπε για τό Ισραήλ ότι έφαρμόζει κατά των Άράβων στην Παλαιστίνη την ίδια πολιτική που ό Χίτλερ έφάρμοσε εναντίον των Έβραίων στην Εύρώπη. Η ίδια ύπερβολή χρησιμοποιείται από την ΟΑΠ, ό «ύπουργός Έξωτερικών» της όποίας Φαρούκ Καντούμι, αναφερόμενος στη στρατιωτική δράση του Ισραήλ στο Λίβανο, είπε: «Οι ‘Ηνωμένες Πολιτείες και τό Ισραήλ εύθύνονται άμεσα γι’ αυτά τά ναζιστικά και φασιστικά έγκλήματα»²⁸.

Ο άγιοτολάχ Χομείνι επανειλημμένως έφιστά την προσοχή στίς «σιωνιστικές συνωμοσίες» και τις τεράστιες συνέπειές τους. Τό Ιράν δέν αποτελεί βέβαια τό μοναδικό τους στόχο.²⁹

‘Επί 20 χρόνια τώρα τονίζω τόν κίνδυνο που άπορρέει από τό διεθνή Σιωνισμό. Σήμερα θεωρώ αυτόν τόν κίνδυνο για όλα τά άπελευθερωτικά κινήματα του κόσμου και την αυθεντική επανάσταση του Ιράν, πολύ μεγαλύτερο από ό,τι στο παρελθόν, διότι αυτοί οι έγκληματικοί καταβροχθίες του κόσμου μέ την τεχνολογία τους εργάζονται... για να καταβάλουν τούς καταπιεσμένους του κόσμου».

Όλως παραδόξως, τά έπίμονα έπιχειρήματα που χρησι-

μποιούνται από τους 'Ιρανούς για να αποδείξουν την ολοκληρωτική φύση της «σιωνιστικής απειλής», διακρίνονται από κάποια σχετική όρθολογιστική συνέπεια. Κατά την άποψή τους, η διεθνής σιωνιστική συνωμοσία καθίσταται ένας ακλόνητος νόμος. Για παράδειγμα ο διορισμός του εκπροσώπου του 'Ιράκ, Ismat Kattani, ως προέδρου της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ, τό Σεπτέμβριο του 1981, θεωρήθηκε από την Τεχεράνη σαν «μιά σιωνιστική συνωμοσία που αποβλέπει στη δημιουργία ενός ακόμη μεγαλύτερου χάσματος μέσα στον άραβικό κόσμο»³⁰. Οι εκπρόσωποι της ΟΑΠ είναι μερικές φορές πιο συγκεκριμένοι. Σέ έρώτηση ραδιοφωνικού σταθμού στη Νικαράγουα, σχετικά μέ τά σιωνιστικά συμφέροντα στην 'Αργεντινή, ό έκεί έκπρόσωπος της ΟΑΠ άπάντησε: «Φαίνεται ότι έχουν τίς προθέσεις πού έχουν και στην Παλαιστίνη, δηλαδή της δημιουργίας ενός δεύτερου κράτους. Έχουν καλέσει τούς 500.000 Έβραίους της 'Αργεντινής νά εγκαθιδρύσουν τό δεύτερο κράτος τους στην περιοχή της Παταγονίας»³¹.

Στήν Τουρκία τό θέμα της «Σιωνιστικής συνωμοσίας» είναι έξισου δημοφιλές μεταξύ των άκροοδεξιών ισλαμικών ομάδων. Ό άκροοδεξιός τρομοκράτης πού άποπειράθηκε νά δολοφονήσει τόν Πάπα, Mehmet Ali Agca, άνηκε στους «Γκρίζους Λύκους», τό παραστρατιωτικό τμήμα του 'Εθνικιστικού Κόμματος Δράσεως, πού υπόσχεται νά πολεμήσει τούς έσωτερικούς έχθρούς της Τουρκίας, «τούς Έβραίους, τούς Έλληνες, τούς 'Αρμενίους, τούς Κούρδους και τούς 'Αλάβη Σίιτες»³². Κατά την προεκλογική έκστρατεία στην Τουρκία, στό τέλη του 1979, άκράια άντισιωνιστική προπαγάνδα άσκησε από τό ραδιόφωνο ό Necmettin Erbakan, ό φυλακισμένος σήμερα ήγέτης του τουρκικού 'Εθνικιστικού Κόμματος Σωτηρίας: «...οί ένζες είναι αυτές πού προκαλούν τό άναρχικά έπεισόδια στην Τουρκία. Ό παγκόσμιος Σιωνισμός είναι αυτός πού κρύβεται πίσω τους. Θέλουν νά έκμηδενίσουν τή θρησκεία και νά την άντικαταστήσουν μέ τόν άθείσμό και ψεύτικα πιστεύω. Γι' αυτό τό σκοπό έχουν, άφ' ενός μέν έπινοήσουν τόν κομμουνισμό και, άφ' έτέρου, έχουν θέσει υπό τόν έλεγχό τους τίς καπιταλιστικές δυνάμεις»³³. Τά παραπάνω άποτελούν άκριβές αντίγραφο των έπιχειρημάτων του πλαστογραφήματος των «Πρωτοκόλλων». Ένα δημοσίευμα, όμως, της άπογευματινής έφημερίδας του Μαρόκου, «Maroc Soir», θεωρεί, προφανώς, τά τουρκικά δεξιά ισλαμικά κόμματα ως έκούσια ή άκούσια όργανα του Σιωνισμού. Τό «Παγκόσμιο Κίνημα της Χριστιανικής Έμπροσθοφυλακής», χρησιμοποιεί μιά παράξενη λογική όταν άναφέρεται σ' αυτόν πού θεωρεί ως τό διοργανωτή της άπόπειρας δολοφονίας του Πάπα — τό καθεστώς του συνταγματάρχη Καντάφι. Σέ δήλωσή της τονίζει ότι «ή έγκληματική έπίθεση πού έπιχειρήθηκε από τόν πράκτορα και ύποχέριο του Σιωνισμού και ό έκφραστής εκείνων πού άναφέρονται στα Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών ενάντιον της Α.Α. του Πάπα 'Ιωάννη Παύλου του Β', θεωρείται σαν μιά έπίθεση ενάντιον όλων των Χριστιανών του κόσμου και ενάντιον όλων εκείνων πού αγαπούν την ειρήνη»³⁴.

Τό θέμα Σιωνισμός στους Διεθνείς 'Οργανισμούς

Τό θέμα Σιωνισμός δέν άποτελεί, όπως παραδόξως, κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο των όργανισμών εκείνων μέ έναν συγκεκριμένο άραβικό ή ισλαμικό στόχο, όπως ό 'Οργανισμός της 'Ισλαμικής Δισκέψεως. Κατά τά τελευταία, όμως, χρόνια παίζει ένα όλο και σημαντικότερο ρόλο σέ διεθνείς φορείς, όπως τό κίνημα των άδεσμεύτων, πού περιλαμβάνει σχεδόν 100 χώρες από τή Λατινική 'Αμερική,

Η άπόφαση του Ο.Η.Ε.

Και οί άντιδράσεις πού προκάλεσε

Στίς 10 Νοεμβρίου 1975 ή Γεν. Συνέλευση του Ο.Η.Ε. άπεφάσισε μέ ψήφους 72 έναντι 35 και 32 άποχές ότι ό Σιωνισμός είναι μιά μορφή ρατσισμού και φυλετικών διακρίσεων: 'Από τίς άντιδράσεις πού σημειώθηκαν διεθνώς γι' αυτή την άπόφαση: 'Η Τουρκία ψήφισε ύπέρ της άποφάσεως, ενώ ή 'Ελλάς άπέσχε.

— Τό 'Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, πού είναι τό μεγαλύτερο κομμουνιστικό κόμμα στη Δύση, καταδίκασε μέ αύστηρότητα την άπόφαση του Ο.Η.Ε., ενώ τό Βατικανό τήρησε άπόλυτη σιγή στο θέμα αυτό. (Από την «Αύγή» 13.11.1975).

— Στην 'Ολλανδία, ό ύπουργός Έξωτερικών κ. Βάν Ντέρ Στούλ δήλωσε ότι ή 'Ολλανδία δέν θά μετάσχει πιά στο πρόγραμμα του Ο.Η.Ε. ενάντιον του ρατσισμού, άποδοκιμάζοντας έτσι την άπόφαση του Ο.Η.Ε. (Από την «Έλευθεροτυπία», 12.11.1975).

— Τό Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέ ψήφισμά του, καταδίκασε έξ όνόματος των λαών των χωρών της Εύρωπαϊκής Κοινότητας «την άκατανόητη και παράλογη έξομοίωση του Σιωνισμού μέ τό φυλετισμό».

— Ό Κ.Α. Λόουφ (Νόμπελ 'Ιατρικής), πρόεδρος της Διεθνούς Έπιτροπής διά τή διεθνότητα της Ούνεσκο, δήλωσε ότι «Ό άντισιωνισμός δέν είναι παρά άντισιμητισμός και ή υιοθέτηση άποφάσεως ενάντιον του Σιωνισμού σημαίνει έπιβεβαίωση του άντισιμητισμού...».

την Εύρώπη, την 'Αφρική και την 'Ασία. Έδώ κυριαρχεί ή ρητορική γιά την έθνική άπελευθέρωση, της άντιστάσεως κατά του ρατσισμού και του ίμπεριαλισμού· ή δέ οικονομική έκμετάλλευση του Νότου από τό Βορρά, των λιγότερο άνεπτυγμένων χωρών από τή βιομηχανική Δύση, θεωρείται σαν μιά φυσική συνέπεια ενός άδικου διεθνούς πολιτικού συστήματος. Σάν ένα δημιούργημα του δυτικού ίμπεριαλισμού, ό Σιωνισμός ταυτίζεται μέ ένα μέγιστο κακό πού έμποδίζει τόν άδέσμευτο κόσμο νά έπιτύχει μιά ολοκληρωτική άνακατανομή του παγκόσμιου πολιτικού και οίκονομικού συστήματος.

Οί άποφάσεις της διασκέψεως των ήγετών των άδεσμεύτων, πού έλαβε χώρα στην 'Αβάνα τό 1979, είναι γεμάτες μέ άναφορές στο Σιωνισμό. Έκείνες πού άφορούν την Παλαιστίνη και τή Μέση 'Ανατολή, άναφέρονται στο Σιωνισμό σαν τό κύριο πρόβλημα· οί δέ γενικότερες άποφάσεις περιλαμβάνουν τό Σιωνισμό σέ μία καθιερωμένη λίστα κακοδαιμονιών πού μαστίζουν τά άδέσμευτα μέλη: «... ό ίμπεριαλισμός, ή άποικιοκρατία, ή νεοαποικιοκρατία, ό ρατσισμός — συμπεριλαμβανομένου και του Σιωνισμού, ή άπαρχαίντ, ή έκμετάλλευση και οί κάθε μορφής άναμίξεις, κατοχές, κυριαρχίας και ήγεμονισμού». (Η τελευταία άποτελεί μιά προσφιλή λέξη — κλειδί της σοβιετικής προπαγάνδας)³⁵. Αυτή ή λίστα έπαναλαμβάνεται μέ διάφορες μορφές σέ διάφορα σημεία των διακηρύξεων και των άποφάσεων. Παραδείγματος χάριν, ό Σιωνισμός θεωρείται σαν ένα από τά στοιχεία πού «καταπατούν» τά άνθρώπινα δικαιώματα στη διακήρυξη γιά τά «Ανθρώπινα Δικαιώματα και τά Δικαιώματα των Λαών», αλλά ξεχωρίζεται γιά ιδιαίτερη καταδίκη άναφορικά μέ «την έκμετάλλευση, γιά πολιτικούς σκοπούς, του δικαιώματος των άτόμων γιά μετανάστευση από τή χώρα τους»³⁶.

Τό πόσο πολύ ο Σιωνισμός έχει θεσμοθετηθεί πλέον σαν μία μόνιμη ιδεολογική απειλή γίνεται αντιληπτό από τον τρόπο που μνημονεύεται στην Οικονομική Διακήρυξη. Οι αδέσμευτες χώρες, από κοινού με την άποκαλούμενη Όμάδα των 77, καλούν για την εγκαθίδρυση μιᾶς Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξεως (NIEO), πού συνεπάγεται μία ριζοσπαστική μετακίνηση της οικονομικής ισχύος από τον ανεπτυγμένο στον λιγότερο ανεπτυγμένο κόσμο. «Η ευθύνη για την παρούσα αστάθεια προσδιορίζεται με σαφήνεια: «τά οικονομικά και τα κοινωνικά προβλήματα πού μαστιίζουν (τίς αναπτυσσόμενες χώρες)... διακυβεύονται από τον ιμπεριαλισμό, την άποικιοκρατία, τή νεοαποικιοκρατία, τό ρατσισμό — συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Σιωνισμού...»³⁷. Τοῦτο δέ, τή στιγμή ὅταν ὀρισμένοι, πού τόσο ἐνθέρμα ὑποστηρίζουν αὐτή τή δήλωση, ἀλληλοκατηγοροῦνται ὡς Σιωνιστές.

Σέ διεθνείς φορεῖς, ὅπως τό ἐξειδικευμένο ὄργανο τοῦ ΟΗΕ, Ουνέσκο, καί στήν ἴδια τή Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ, ὅπου τό Ἰσραήλ διαθέτει τό δικό του ἐκπρόσωπο, τό θέμα τοῦ Σιωνισμοῦ χρησιμοποιεῖται γιά τήν ἀπομόνωση τοῦ Ἰσραήλ ἀπό τή διεθνή κοινότητα. Στήν ἐπιτροπή τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τῆς Ουνέσκο, πού συνήλθε στή Γενεύη ἀπό Φεβρουάριο μέχρι Μάρτιο τοῦ 1981, συζητήθηκαν θέματα σχετικά μέ τήν ἀποκαλούμενη «κατάπαυση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στά κατεχόμενα ἀραβικά ἐδάφη — συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Παλαιστίνης», «τό δικαίωμα τῶν λαῶν γιά αὐτοδιάθεση καί τήν ἐφαρμογή του στούς λαούς ὑπό ἀποικιοκρατική ἢ ξένη κυριαρχία ἢ ξένη κατοχή», καθώς ἐπίσης «τά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν ἐναντίον ιδεολογιῶν καί τῆς πολιτικῆς πού βασίζεται στήν τρομοκρατία ἢ τή διέγερση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης μορφῆς ὁμαδικοῦ μίσους»³⁸. Σέ αὐτό τό φόρουμ οἱ Ἀραβες ἐκπρόσωποι ξεπέρασαν τούς ἑαυτούς τους στήν παραποίηση τοῦ Σιωνισμοῦ.

Ὁ Σύρος ἐκπρόσωπος El Fattal, ἀναφέρθηκε στήν «πραγματική φύση τοῦ Σιωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος δέν διαφέρει ἀπό τό ναζισμό — καθόσον ἡ βία ἀποτελεῖ οὐσιαστικό στοιχεῖο τῆς σιωνιστικῆς ιδεολογίας»³⁹. Συνεχίζοντας ἐπὶ τοῦ θέματος, ὁ Ἰρακινός ἐκπρόσωπος ἐπανάλαβε τοῦτο τό ἐπιχείρημα λέγοντας: «Ὁ ἀντισημιτισμός, σάν μία ρατσιστική ιδεολογία, ὑποστηρίχθηκε ἀπό τό σιωνιστικό κίνημα γιά νά παρεμποδίσει τήν ἐνσωμάτωση τῶν Ἑβραίων μέσα στίς κοινωνίες στίς ὁποῖες ζοῦσαν... οἱ Σιωνιστές ἐπιζητοῦσαν νά ἐγκαθιδρύσουν τή λατρεία τῆς ἀνώτερης ἑβραϊκῆς φυλῆς». Περίτεχνες καί κοπιαστικές ἐπιχειρηματολογίες ἀναπαύχθηκαν γιά νά «ἀποδείξουν» τούς κοινούς ιδεολογικούς δεσμούς μεταξύ τῆς ἀπαρχαῖντ καί τοῦ Σιωνισμοῦ. Ὅντως, ὁ τόνος τῶν παρατηρήσεων τῶν Ἀράβων ἐκπροσώπων, πιστοποιεῖ τό γεγονός ὅτι οἱ τελευταῖοι ἀντλήσαν τίς ἐμπνεύσεις τους ἀπό τήν περιβόητη ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ τοῦ 1975 ὅτι «Σιωνισμός ἴσον ρατσισμός».

Ὁ ἐκπρόσωπος τῶν ΗΠΑ κ. Νόβακ, ἀντέγραψε δυναμικά σ' αὐτές τίς δηλώσεις ἀποκαλώντας τες «ἐκφραση μίσους, ρατσισμοῦ, ἀντισημιτισμοῦ καί ψεύδους»⁴⁰. Σέ μία προσπάθεια νά ἀντικρούσει τήν κριτική, ὁ Ἰρακινός ἐκπρόσωπος «ὑπενθύμισε» στόν κ. Νόβακ «ὅτι κατά τή διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου οἱ Σιωνιστές καί οἱ Ναζί συνεργάστηκαν μέ στόχο τή δημιουργία μιᾶς σιωνιστικῆς ὀντότητας στήν Παλαιστίνη. Γιά τήν ὑποστήριξη δέ αὐτῆς τῆς δηλώσεως, ὁ κ. Yousif ἀναφέρθηκε σέ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό ἕνα ἔργο πού ἐκδόθηκε στή Σοβιετική Ἑνωση»⁴¹. Ἡ ἀναφορά σ' αὐτή τήν «ἀκαταμάχητη» πηγή ἀποδεικνύει ἄρι-

Τί εἶναι ὁ Σιωνισμός

Ὁ Σιωνισμός, ὅπως εἶναι ἱστορικά γνωστό, ἐκφράζει ἀπό τήν πρό Χριστοῦ ἐποχή τό συνεχῆ πόθο τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ γιά τήν ἐπιστροφή στήν πατρίδα γῆ, στήν Ἱερουσαλήμ (Σιών σημαίνει Ἱερουσαλήμ).

Ὁ πόθος αὐτός, κατά τό διάστημα τῶν αἰώνων τῆς Διασπορᾶς καί κατά τίς ἀλλεπάλληλες κατακτήσεις τῆς πατρίδας γῆς τῶν Ἑβραίων ἀπό διάφορους κατακτητές (Βαβυλωνίους, Ρωμαίους, Τούρκους κ.ἄ.) μεταβλήθηκε σέ ἀπελευθερωτικό κίνημα τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, στήν ἀναζήτηση τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἰσότητος μέ τά ἄλλα πολιτισμένα ἔθνη.

Ὁ Σιωνισμός, λοιπόν, θεωρεῖται σάν ἕνα ἀπό τά παγκοσμίως ἀρχαιότερα ἀντιστασιακά ἀπελευθερωτικά κινήματα.

Ἐπίσημα, μέ τήν ἔννοια τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος, ἡ λέξη Σιωνισμός χρησιμοποιήθηκε γιά πρώτη φορά τό 1893, ἀπό τόν Νατάν Μπιν-μπαούμ.

στα ποιές ιδέες ἀποτελοῦν τή βάση γι' αὐτή τή χρησιμοποίηση τοῦ θέματος Σιωνισμός!...

Πόσο πολύ αὐτός ὁ ἀντισιωνισμός πλησιάζει τίς παραδοσιακές ἐκφράσεις τῶν ἀντισημιτικῶν θεμάτων, μπορούμε νά κρίνουμε ἀπό τούς λόγους τοῦ Ἰορδανοῦ ἐκπροσώπου στόν ΟΗΕ κ. Hagem Nuseibeh, πού ἀναφέρονται στόν ἐκπρόσωπο τοῦ Ἰσραήλ κ. Γεουντά Μπλούμ καί πού εἰπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοῦ Μεσανατολικοῦ στίς 15 Δεκεμβρίου 1980⁴².

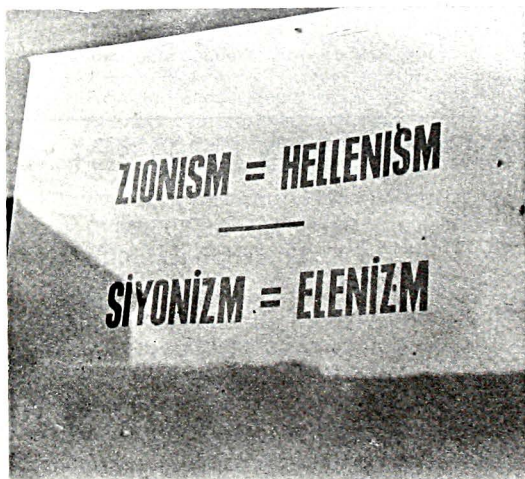
«Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς σιωνιστικῆς ὀντότητας ἀδυνατεῖ, προφανῶς, νά ἀποκρύψει τό βαθιά ριζωμένο μίσος του ἀπέναντι τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου, διότι ἔθεσε τέρμα στήν περιβόητη ἐκμετάλλευση τῶν φυσικῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν του, μετά μακρόχρονη δουλεία καί τίς σκευωρίες τοῦ λαοῦ του, ὁ ὁποῖος ἐξουσιάζει καί κατευθύνει τήν ὑπόλοιπη ἀνθρωπότητα ἐλέγχοντας τό χρῆμα καί τά πλούτη τοῦ κόσμου... Ἀτομα σάν τόν Λόρδο Ρότσιλντ ἀποφασίζουν μέ ἀπόλυτη μυστικότητα, καθημερινῶς, τό ὕψος τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ. Καί ὑπάρχει ὁ κ. Orpenheimer ἀπό τή Νότιο Ἀφρική, ὁ ὁποῖος κρατεῖ ὑποδουλωμένους 15 ἑκατομμύρια Μαύρους γιά τήν ἐκμετάλλευση καί τή μονοπώληση τῶν διαμαντιῶν, τοῦ οὐρανοῦ καί ἄλλων πολυτίμων πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν πού δικαιωματικά ἀνήκουν στόν ἀγωνιζόμενο λαό τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καί τῆς Ναμίμπια. Ἀποτελεῖ κοινό μυστικό τό γεγονός ὅτι οἱ Σιωνιστές εἶναι οἱ πλουσιότεροι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, τόν ὁποῖο κατά ἕνα μενᾶλο ποσοστό ἐλέγχουν».

Σιωνισμός: μία δικαιολογία γιά τίς ἀραβικές ἀποτυχίες

Τά ἀποσπασματικά παραδείγματα πού παρουσιάστηκαν ἀποτελοῦν μία πολύ μικρή ἀνθολόγηση, τά δέ κεφάλαια ὑπό τά ὁποῖα ἐκτέθηκαν εἶναι τελείως ἐνδεικτικά. Ἀποδεικνύουν, ὅμως, μέ σαφήνεια ὅτι τό θέμα Σιωνισμός δέν χρησιμοποιεῖται, ὅπως πολλοί θά θέλαμε νά πιστεύουμε, μέ πολιτικά σεβαστή ἀντισιωνιστική ἐπιχειρηματολογία οὔτε εἶναι ἄμοιρο ἀντισημιτικῶν τάσεων. Παρόλα αὐτά θά ἀποτελοῦσε μία ὑπεραπλοῦστευση νά δοῦμε αὐτή τή χρησιμοποίηση ἀπλῶς σάν ἕνα προπαγανδιστικό ὄπλο γιά νά

Άλλά και... οι Τούρκοι στην κατεχόμενη Κύπρο γράφουν στους τοίχους ότι: ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ = ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ και ότι: ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΜΑΧΟΜΕΝΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ.

πλήξουν τη «σιωνιστική οντότητα» ή μιν σαν μία εκδής-λωση αντισημιτισμού. Θα πρέπει να αναζητηθεί ο λόγος γιατί η λέξη Σιωνισμός χρησιμοποιείται με αυτό τον τρόπο στα πολιτικά και ιδεολογικά πρότυπα των χωρών εκείνων του άραβικού, του ισλαμικού και του Τρίτου Κόσμου.

Μιά σημαντική τάση στον άραβικό κόσμο είναι η άνικα-

νότητα να αντιμετωπίσουν τις πραγματικές συνέπειες μιας ήττας, ή ανάγκη για την άνευρεση έξωτερικών παραγόντων που να εξηγούν την αποτυχία. Έπικρατεί εκεί κάποιο είδος φανατισμού και μία έπιθυμία αποφυγής της ατομικής υπευθυνότητας. Ένα παράδειγμα για τό πώς εκφράζεται τοῦτο άναφορικά με τά πολιτικά γεγονότα, μās παρέχει ο Fouad Ajami, σε μία εξαιρετική άνάλυση της άραβικής πολιτικής σκέψης και τακτικής από τό 1967⁴³. Ένας Λιβανέζος καθηγητής της φιλοσοφίας, ο Kamal Yusif al - Hajj έγραψε ότι οι Άραβες σφάλλουν να κατηγορούν τη Δύση για τίς κακοδαιμονίες τους, διότι η Δύση, άπλούστατα, εξαπατήθηκε από τό Σιωνισμό. Οι Άραβες, λέει, πρέπει να σώσουν τη Δύση από τη σιωνιστική εξάρτηση: «οι μεγάλες χώρες της Δύσης θά τελούν, τότε, υπό την έπιρροή μας, αντί να έπηρεάζονται από τούς Σιωνιστές»⁴⁴. Έδώ, η θεωρία της συνωμοσίας και των δαιμονικών δυνάμεων λαμβάνεται τελείως στά σοβαρά. «Αυτό εξηγεί γιατί τά Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών λήφθηκαν σοβαρά υπόψη από όρισμένους Άραβες συγγραφείς... Έάν τά Πρωτόκολλα γίνουν πιστευτά, τότε, θά μπορέσει να γίνει κατανοητή η άραβική ήττα: Οι Άραβες δέν θά άποτελουν παρά έναν άκόμη άπατημένο και ύποδουλωμένο λαό, αυτό δέ πού τούς κατανίκησε δέν θά είναι κάποιο άσήμαντο μικρό κρατίδιο αλλά μία τεράστια συνωμοσία».

Αυτή η πίστη στη συνωμοσία — ένα έντυπωσιακό χαρακτηριστικό στοιχείο των άποσπασμάτων πού παρατέθη-

καν — συνδύαζεται πολύ ωραία με τη ριζοσπαστική ρητορεία του Τρίτου Κόσμου, την οποία έχουν υιοθετήσει πλήρως οι Άραβες και Μουσουλμάνοι εξτρεμιστές πολιτικοί. Όπως έχει παρατηρήσει ο Menahem Milson, οι παραδοσιακές ισλαμικές αντίληψεις έχουν μεταμορφωθεί στην επαναστατική γλώσσα των πολιτικών ιδεολογιών του είκοστού αιώνα: «αυτό το λαμπρό όραμα έμπνέει τις από χιλιάδες έτην τάσεις, όπου ο θρησκευτικός ζήλος μεταμορφώνεται σε πολιτικό ένθουσιασμό, ο φανατισμός καθίσταται άρετή και ο συμβιβασμός ισοδυναμεί με προδοσία»⁴⁵. Κατ' αυτό τον τρόπο ο Σιωνισμός καθίσταται ένα σημείο κοινού ενδιαφέροντος τόσο της άκρας άριστερας όσο και των καθεστώτων εκείνων που άγρια καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και άπεχθάνονται τό Μαρξισμό. Η γλώσσα της επαναστατικής ρητορείας, όμως, είναι κάτι παραπάνω από μία κακόγουστη στολή που φοριέται όταν κρίνεται άπαραίτητη ή συνάντηση με κάποια άποψη, χάριν μιάς πολιτικής σκοπιμότητας. Όρισμένα κράτη άπέχουν ίσως περισσότερο από άλλα, από τις συνέπειες της χρησιμοποίησής τους από τις γλώσσες, ή όποια, όμως, άποδεικνύεται μία γλώσσα που έχει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία για την έκφραση μιάς συγκεκριμένης και σαφώς προσδιορισμένης κοσμικής αντίληψης. Σέ ένα άρθρο με τίτλο, «Μιλώντας στον Τρίτο Κόσμο», ο Peter Berger καταγράφει μία «σειρά προτάσεων» που συνθέτουν «τόν κοινό πυρήνα της τριτοκοσμικής ιδεολογίας» και που «συνθέτουν ένα διανοητικό και ήθικό σύνολο»⁴⁶.

«... αυτές βασίζονται πάνω σε μία δέσμη προτάσεων σχετικά με τη φύση του κόσμου και προβάλλουν, έπίσης, αυτή την κοσμική αντίληψη για τό πώς θα έπρεπε νά ήταν ο κόσμος. Έπιπλέον, αυτή ή ιδεολογία, συνδυασμός ποικίλων πηγών (οι περισσότερες από τις όποιες τυχαίνει νά είναι δυτικής προελεύσεως), δέν άποτελεί κανένα διανοητικά άφηρημένο έπιχείρημα. Άποτελεί, μάλλον, ένα πολιτικό όργανο που χρησιμοποιείται για τη νομιμοποίηση συγκεκριμένων στόχων. Έτσι, ή εύρεία άποδοχή αυτής της ιδεολογίας από κυβερνήσεις του Τρίτου Κόσμου, συμβαδίζει με διάφορες πολιτικές πρωτοβουλίες, όλες σχεδόν από τις όποιες εντάσσονται μέσα στα πλαίσια του συστήματος των Ένωμένων Έθνών».

Είναι σαφές ότι ή αντίληψη για τό πώς θα έπρεπε νά είναι ο κόσμος δέν περιέχει καμιά θέση για τό Σιωνισμό.

Τά συμπεράσματα αυτής της σύντομης έρευνας και προσπάθειας, πέρα από την παροχή μιάς άγωνιστικής άπαντήσεως, για μιά εξέταση της άρνητικής χρησιμοποίησής του όρου Σιωνισμός δέν είναι ένθαρρυντικά. Είναι ένα πεδίο που χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη διερεύνηση. Δέν χωράει, όμως, καμιά άμφιβολία ότι ή άρνητική χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός είναι ένα πολύ βαθιά ριζωμένο φαινόμενο που όλο και εξαπλώνεται. Υπάρχουν ένδειξεις όπου άκόμη και Δυτικά κράτη, που έβλεπαν άλλοτε με συμπάθεια τό Σιωνισμό, άντιμετωπίζουν αυτόν τόν όρο με όλο και μεγαλύτερη προσοχή, άποφεύγοντας και τη χρησιμοποίησή του. Τουτό δέ όχι εξαιτίας κάποιων ένσυνειδητών διαφορών με την πολιτική της κυβερνήσεως του κράτους του Ισραήλ. Εάν οι χώρες του Τρίτου Κόσμου, οι πετρελαιοπαραγωγές χώρες, τά αδέσμευτα κράτη, ή Όμάδα των 77, ή μεγάλη μάζα των μελών του ΟΗΕ εξίσωνουν τό Σιωνισμό με τό ρατσισμό και εξακολουθούν νά κάνουν αυτό σέ κάθε άπόφαση, συζήτηση, όμιλία και δήλωση, τότε, όρισμένες Δυτικές βιομηχανικές χώρες αισθάνονται ότι δέν δύνανται νά άγνοήσουν αυτό τό φαινόμενο, όπως και όρισμένες άλλες που αισθάνονται ότι δέν θα πρέπει νά τό

άγνοήσουν. Εάν δέ τά βιομηχανικά κράτη, οι κατασκευαστές όπλων, οι τεχνολογικά πλούσιες χώρες άντιμετωπίζουν τό ένδεχόμενο του διαλόγου με εκείνες που «δέν έχουν», υπό ολάνδην μορφή του — Εύρώπης και Άράβων, Βορρά και Νότου, πλουσίων και φτωχών — θα υποχρεωθούν νά άκούσουν όχι μόνο τά προβλήματα που άφορούν τις δυσκολίες της άναπτύξεώς τους, τό κατά κεφαλήν εισόδημα και τό ίσοζύγιο πληρωμών, αλλά και τις άναλύσεις τους για τις παγκόσμιες υποθέσεις. Δημιουργείται, συνεπώς, ο κίνδυνος ότι ή άρνητική χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός, θα συνεισφέρει στη μετακίνηση της ίσορροπίας των μεταξύ κρατών σχέσεων

Μετάφραση από τό «Research Report», Δεκέμβριος 1981, του Institute of Jewish Affairs του Λονδίνου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για μιά ένδιαφέρουσα άναφορά στον ψιττακισμό στις διεθνείς υποθέσεις, βλέπε Walter Laqueur «Έξωτερική πολιτική και ή άγγλική γλώσσα», στη **The Washington Quarterly**, χειμώνας 1981, σελ. 3—12 και, του ίδιου συγγραφέα: «Είναι ο Χομείνι ένας νεοσυντηρητικός;», στη **New Republik**, 8 Δεκεμβρίου 1979, σελ 9—11.
2. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 23 Ιουλίου 1981.
3. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Ιουλίου 1981. Παρόμοια όμως άίρεση ή όργάνωση είναι άνυπαρκτή!
4. Έκπομπή του Ράδιο Ισραήλ, 5 Ιουλίου 1981.
5. Έκδοση του Associated Press, δημοσιευθείσα στη **Sunday Telegraph**, 3 Μαΐου, 1981.
6. «Έλεύθερη Φωνή του Ιράν», 31 Ιουλίου 1981.
7. 1 Αύγούστου 1981.
8. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Βαγδάτης, 17 Σεπτεμβρίου 1980.
9. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 5 Απριλίου 1980.
10. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Σεπτεμβρίου 1980.
11. 1 Σεπτεμβρίου 1981.
12. Άραβική έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Σεπτεμβρίου 1980.
13. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Δαμασκού, 2 Φεβρουαρίου 1981.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Γραφεία: Σουρμελή 2

Αθήναι (109) — Τηλ. 88.39.953

★ Έκδότης: τό Κ.Ι.Σ. εκπροσωπούμενον υπό του Προέδρου του κ. Ιωσήφ Λόβιγγερ, ο όποιος είναι και υπεύθυνος συμφώνως τω νόμω (Σουρμελή 2 - Αθήναι).

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 2

★ Επιμέλεια έκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος της Ένώσεως Συντακτών Περιοδικού Τύπου.

★ Υπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαούνη ΕΠΕ, Σπ. Δοντά 10, Αθήναι.

★ Η άναδημοσίευσις κειμένων είναι έλευθερά, με την προϋπόθεση ότι θα άναφέρεται ή πηγή: Περιοδικό «Χρονικά», Κεντρικού Ισραηλτικού Συμβουλίου.

14. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Άμμάν, 21 Μαρτίου 1981.
15. Ραδιοφωνική έκπομπή από τό Αηναί, στά άραβικά, 1 Σεπτεμβρίου 1980.
16. JANA στα άγγλικά, 26 Άπριλίου 1981.
17. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τριπόλεως, 8 Σεπτεμβρίου 1980.
18. Δηλώσεις πρός δημοσιογράφους — έκπομπή ράδιο Δαρσκός, 22 Φεβρουαρίου 1981.
19. Βλέπε σχετικό φυλλάδιο: «**The Islamic States Broadcasting Services Organization : ISBO**», Ιανουάριος 1980.
20. «**Report of the International Commission of the Study of Communications Problems**». Τής επιτροπής προήδρευσε ό Ιρλανδός διπλωμάτης κ. Sean Macbride, ή δέ έκθεση επικυρώθηκε από τή Γενική Συνέλευση τής Ούνέσκο στίς 25 Όκτωβρίου 1980.
21. JANA, 20 Άπριλίου 1981. Σημ. «Χρονικών»: Άλλο πίο πρόσφατο παράδειγμα του δθην έλέγχου του Τύπου από τό Σιωνισμό είναι ή άνακοίνωση τής έδώ λιβυκής πρεσβείας (βλέπε «Καθημερινή» 4—5—82) στήν όποία άναφέρονται μεταξύ τών άλλων: «... δεξιές έφημερίδες, γνωστές γιά τήν άνταραβική γραμμή τους καί τή μεροληψία τους ύπέρ του άμερικανικού ήμπεριαλισμού καί του διεθνούς Σιωνισμού...». Βεβαίως γι' ατή τήν άπαράδεκτη άνακοίνωση πού καταφερόταν μέ βαρύτατες έκφράσεις κατά τών «δεξιών έφημερίδων» ή έλληνική κυβέρνηση ζήτησε εξηγήσεις.
22. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 22 Φεβρουαρίου 1981.

ΜΝΗΜΕΙΟ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ

Άπό τήν έφημερίδα «Όρθόδοξος Τύπος» (Όργανο τής Πανελληνίου Όρθοδόξου Ένώσεως), τής 4.6.1982, άναδημοσιεύουμε:

«ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΜΟΣ ΔΕΗΣΙΣ ΥΠΕΡ ΕΒΡΑΙΩΝ

Τήν Κυριακήν 25 Άπριλίου έ.έ., ύπό τήν αλγίδα τής Ισραηλιτικής Κοινότητος Άθηνών, έγινε έπιμνημόσυνος δέησις εις μνήμην τών Έβραίων Έλλήνων πολιτών, θυμάτων τής ναζιστικής θηριωδίας. Η έκδήλωση έλαβε χώραν εις τό μνημείο θυμάτων Ναζισμού εις τό Ισραηλιτικόν τμήμα του Γ' νεκροταφείου Νικαίας. Τήν έπιμνημόσυνον δέησιν έψαλε ό ραββίνος τών Άθηνών κ. Ιακώβ Άράρ.

Παραυρέθησαν μεταξύ άλλων: Ό ύφυπουργός Παιδείας κ. Πέτρος Μώραλης, ως εκπρόσωπος τής κυβερνήσεως, ό βουλευτής τής «Νέας Δημοκρατίας» κ. Νικόλαος Άναγνωστόπουλος, ό όποίος έμφανίζεται ως πολύ εύσεβής Χριστιανός, ό κ.κ. Πρωτοπαπās καί Μαρινάκης του ΚΟΔΗΣΟ, ό διευθυντής ραδιοφωνίας τής ΕΡΤ κ. Καμπανέλης, διά τόν όποϊον ύπάρχουν πληροφορίες ότι είναι Έβραίος κ.ά.».

Νά, λοιπόν, πώς κύκλοι οι όποιοι Ισχυρίζονται ότι ύπηρετούν τόν Θεό Πατέρα καί τή Θρησκεία τής Αγάπης κρίνουν τούς Χριστιανούς εκείνους πού αίσθάνθηκαν τήν άνάγκη νά συμπορευθηθούν γιά τά άθώα θύματα του Όλοκαυτώματος. Τά θύματα εκείνα πού θυσιάστηκαν γιά τήν έλευθερία τής Άνθρωπότητος.

ΓΡΑΦΟΥΝ:

Σιωνισμός είναι...

«Κίνησις πολιτική πρός άποκατάστασιν τών Έβραίων εις ίδιον Κράτος, άρξαμένη μετά τήν όριστικήν κατάκτησιν τής Παλαιστίνης ύπό τών Ρωμαίων καί τήν διασποράν του Ιουδαϊκού Έθνους» συνεχίσθη μέχρι τής ίδρύσεως του κράτους του Ισραήλ».

(Έπίτομο Λεξικό «Παπύρου», τ. β', στήλη 8192).

«Μιά άντιδραστική έθνικιστική ιδεολογία καί πολιτική τής έβραϊκής μεγαλοαστικής τάξης. Δημιουργήθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα από Έβραίους άστούς διαφόρων χωρών. Προπαγανδίζει τήν ιδέα γιά τήν «πνευματική κοινότητα» όλων τών Έβραίων, πλούσιων καί φτωχών...».

(«Κομμουνιστική Έπιθεώρηση», Φλεβάρης 1977)

23. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 6 Ιουλίου 1981.
24. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 27 Ιουλίου 1981.
25. 1 Αύγουςτου 1981.
26. Έκπομπή ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Αύγουςτου 1981.
27. «Φωνή τής Παλαιστίνης», 15 Άπριλίου 1981.
28. «Φωνή τής Παλαιστίνης», 16 Μαΐου 1981.
29. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 11 Φεβρουαρίου 1981.
30. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 16 Σεπτεμβρίου 1981.
31. Ισπανική έκπομπή του Ράδιο Σαντίνο, Μανάγκουα, 31 Μαρτίου 1981.
32. «The Guardian», (Λονδίνο), 20 Μαΐου 1981.
33. Έκπομπές του ραδιοφωνικού σταθμού Άγκύρας, 2 καί 3 Όκτωβρίου 1979.
34. Άραβικό Πρακτορείο Ειδήσεων «Magheib», Ραμπάτ, 30 Μαΐου 1981.
35. Βλέπε π.χ. «Soviet News», άριθ. 396, 4 Δεκεμβρίου 1979.
36. Βλέπε μελέτη του Peter Willets: «The Non - aligned in Havana. Documents of the Sixth Summit Conference and an Analysis of their Significance for the Global Political System», σελ. 128.
37. Βλέπε παραπάνω μελέτη, σελ. 140—141.
38. Βλέπε έγγραφο Ε/CN, 4/SR 1590.
39. Βλέπε έγγραφο Ε/CN, 4/SR 1591.
40. Βλέπε έγγραφο Ε/CN, 4/SR 1589.
41. Βλέπε έγγραφο Ε/CN, 4/SR 1590.
42. Η περικοπή ατή του λόγου, άναφέρεται στο άρθρο του Daniel Pipes: «The Politics of Muslim Antisemitism», στο περιοδικό «Commentary», Αύγουστος 1981.
43. Βλέπε: «The Arab Predicament. Arab political thought and practice since 1967», (Καίμπριτζ — Νέα Υόρκη, 1981).
44. Βλέπε παραπάνω μνημονεύμενο βιβλίο, σελ. 33—34. Έδώ ό Ajami φαίνεται νά παραφράζει τήν έπιχειρηματολογία του Sadeq al - Azm, ενός Σύρου διανοούμενου, εκπαιδευμένου στην Άμερική, τό βιβλίο του όποίου: «Al Naqd al Dhati Ba'd al Hazima» («Αυτόκριτική μετά τήν ήττα», Βηρυττός 1968), περιγράφει σάν «ένα από τά πίο έντυπωσιακά γραπτά κείμενα τής σύγχρονης άραβικής πολιτικής βιβλιογραφίας». Τό άπόσπασμα του al - Hajj είναι από τό βιβλίο του al - Azm.
45. Βλέπε άρθρο: «How to make peace with the Palestinians», περιοδικό «Commentary», σελ. 31, Μάιος 1981.
46. Βλέπε περιοδικό «Commentary», Όκτώβριος 1981.

Τό νά ἀνήκεις σέ μειονότητα εἶναι μοναδικό καί ἰδιαίτερο

Τό νά ἀνήκεις σέ κάποια μειονότητα ἀποτελεῖ, στό βάθος, προνόμιο καί τύχη. Σημαίνει ὅτι εἶσαι ὁ φορέας μιᾶς διαφορᾶς πού ἀνατρέπει τίς βεβαιότητες καί ξεσκεπάζει τίς προκαταλήψεις. Δέν χωρᾷ ἀμφιβολία ὅτι γιά τό λόγο αὐτό οἱ μειονότητες ἐνόχλησαν πάντα τά κατεστημένα συστήματα, τά ὁποῖα τίς καταδίδωσαν καί τίς καταπολέμησαν μέχρι τόν ὀργανωμένο θάνατο, μέχρι τή γενοκτονία.

Τό νά ἀποτελεῖς μειονότητα σημαίνει τό νά βρίσκεσαι στήν ἀπειρή ἰδιαιτερότητα. Σημαίνει τό νά τοποθετεῖσαι στή ρήξη, ἐκείνη πού προσδίδει καί ἐπιβάλλει μιᾶ σπάνια καί ἰδιαίτερη ταυτότητα. Ἐτσι ἡ ἰδιαιτερότητα γίνεται ἀνοιγμα πρὸς τὸ ἀγνωστο, πλοῦτος καί αἰνιγμα. Σέ τελικὴ ἀνάλυση ἂν δέν ἦταν τόσο ἰσχυρὴ ἡ δικτατορία τῆς ὁμοιότητας, θά μπορούσε τὸ κάθε ἄτομο νά διεκδικήσει γιά τὴν ὑποκειμενικότητά του, τὸ μοναδικό καί τὸ ἰδιαίτερο, σέ σημεία πού καμιά ἔννοια νά μὴν τὸ ἐκφράζε καί νά υἱνὸ τὸ ἐξαντλοῦσε σέ τίποτα.

Καθὼς λέει ὁ Γερμανὸς ἀναρχικὸς φιλόσοφος τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁ Μάξ Στίρνερ: «Εἶμαι ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ἰσχύος μου καί εἶμαι τέτοιος ὅταν θεωροῦμαι μοναδικός (...). Μά καί ἂν στηρίζω τὴν ὑπόθεσή μου σέ μένα, τὸ μοναδικό ἀπὸ τῆς μεριάς του στηρίζεται στὸν ἐφήμερο δημιουργό του, πού σπαράσσει ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του καί θά μπορούσα νά πῶ: Δέν στηρίζω τὴν ὑπόθεσή μου στό τίποτα». (Σ.Σ.: Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Τὸ μοναδικό καί ἡ ἰδιοκτησία του»).

Τὸ καθετί, ὅμως, ἐπενεργεῖ γιά νά πληγεῖ αὐτὸ τὸ αἶσθημα ἰσχύος (καί εὐθραυστότητας), ὥστε νά ἀποσπαστεῖ ἀπὸ τὸ ἄτομο ὅ,τι καθαρά τοῦ ἀνήκει. Ἡ ἐλευθερία τοῦ νά μὴ γίνει ἀντικαταστατό. Σχεδὸν παντοῦ ἀναζητεῖται ἡ ὁμοιομορφοποίηση, ἡ ἐκμηδένιση τοῦ καθετί πού θά μπορούσε νά ἐμφανιστεῖ καί νά διαταράξει τὸ τοπίο τῆς τάξης καί τῆς κατασκευασμένης ἁρμονίας.

Ἡ κάθε μειονότητα εἴτε βρίσκεται σέ γκέτο εἴτε σέ διασπορά, ἀποτελεῖ ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἀπειλεῖται ἡ ὑπαρξή της, μιᾶ ἀντίσταση τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς κουλτούρας ἀπέναντι στήν ὁμοιομορφοποίηση τῆς σκέψης καί τῶν προσώπων. Ὁ πολιτισμὸς πού στρέφεται ἐναντία σέ μειονότητες πιστοποιεῖ τὴν παρακμὴ του καί ὁμολογεῖ τὴν ἀποτυχία του.

Ἐτσι πάνω στὸν κατάστιχτο χάρτη τοῦ δυτικοῦ 20οῦ αἰῶνα θά διαβάσουμε τὴ συστηματικὴ ἐξολοθρευση πολλῶν μειονοτήτων: Τὴ σφαγὴ τῶν Ἰνδιάνων ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς Ἀμερικανούς, πού ἄρχισε πρὶν ἀπὸ τίς ἀρχές αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα, τὴ γενοκτονία ἐνάμιση ἑκατομμυρίου Ἀρμενίων ἀπὸ τοὺς Τούρκους (1915—1917), τὴν ἐκμηδένιση ἑξὶ ἑκατομμυρίων Ἑβραίων καί τσιγγάνων ἀπὸ τοὺς ναζιστές.

Ὅλα αὐτὰ δέν φαίνεται ὥστόσο ὅτι εἶναι ἀρκετά. Ἡ καταδίωξη τῶν ἐθνικῶν, γλωσσικῶν καί θρησκευτικῶν μειονοτήτων συνεχίζεται μέ μεθόδους λίγο πολὺ σύγχρονες.

Στὸν ἀραβοϊσλαμικὸ κόσμο εἶχαν πάντα οἱ μειονότητες τὴ θέση τους, μά πρόκειται γιά θέση στήν ὁποία τίς περιορίζουν. Στὸ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο ὑπάρχει συνύπαρξη, ἀλλὰ στὸ νομικὸ καί πολιτικὸ πεδίο ὑπάρχει ὁ ἀποκεφαλισμός. Εἶναι ἀναγνωρισμένες μονάχα ὅταν παραμένουν στήν κατάσταση αὐτή.

Ἀπὸ τὴ στιγμή πού διαδηλώνουν τὴ θέληση γιά συμμετοχὴ ἐνεργητικότερη στὴς ὑποθέσεις τῆς Πολιτείας, ἀνακαλοῦνται στήν τάξη. Τὸ Ἰσλάμ, ἔτσι ὅπως χειραγωγεῖται σήμερα ἀπὸ πολιτικές ὁμάδες, δέν φαίνεται ν' εἶναι τοὺς παραχωρεῖ μεγαλύτερη θέση καί μπορεῖ κανεὶς νά φοβᾶται μήπως πέσουν θύματα μιᾶς πρόσκαιρης ἑλλειψῆς ἀνεκτικότητας (τὸ Ἰσλάμ ὑποστήριζε πάντα τὴν ἀνεκτικότητα καί τὸ σεβασμὸ τοῦ ἄλλου, κύρια ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὴ μουσουλμανικὴ κοινότητα). Ὅσο γιά τὴ σημερινὴ κατάσταση μπορεῖ κανεὶς νά διαπιστώσει ὅτι ὅσο περισσότερο θά στερεῖται δημοκρατικῶν ἀρχῶν ὁ ἀραβοϊσλαμικὸς κόσμος, τόσο λιγότερο οἱ (θρησκευτικὲς κύρια) μειονότητες θά προστατεύονται ἀπὸ τὸ φανατισμό.

✱

[Τοῦ Ταχάρ Μπέν Τζελοῦν, ἀπὸ τῆς «Μόντ». Ἀναδημοσίευση ἀπὸ τῆς «Θεσσαλονίκη» 28.4.1982].

Η ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗ ΟΜΑΣ

Σύμφωνα μέ τὸν ὀρισμὸ τῶν Oscar καί Mary Hanlin «ἡ μειονοτικὴ ὁμάς... εἶναι μιὰ χαλαρὰ συνένωσις ἀτόμων, ἐχόντων συνείδησιν κοινῆς προελεύσεως καί ὀργανωμένων, μέχρις ἐνός ἐπιπέδου, εἰς ἐθελοντικὰς ἐνώσεις, αἵτινες μεταφέρουν σαφὴ κοινωνικὴν καί πολιτιστικὴν κληρονομίαν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν». Ἡ μειονοτικὴ ὁμάς συνδέεται στενῶς πρὸς τὸν συγγενικὸν δεσμόν, διότι «ἐντὸς (τῆς μειονοτικῆς ὁμάδος) ἡ οἰκογένεια παίζει σημαντικὸν ρόλον, καθ' ὅσον διὰ τῆς οἰκογενείας ἡ μειονοτικὴ ἐπρροή ἐπεκτείνεται ἐν τῷ χρόνῳ». Τὰ διακρίνοντα χαρακτηριστικὰ τῶν μειονοτικῶν ὁμῶδων εἶναι τὸ χρῶμα, ἡ ἐθνικὴ ἢ τοπικὴ προέλευσις, ἡ θρησκεία ἢ συνδυασμός αὐτῶν.

N. Smelser, *Κοινωνιολογία τοῦ Οἰκονομικοῦ Βίου*, (ἐλλ. μεταφρ. Ἀθήνα: Παπαζήσης, σελίς 95).

‘Η έβραϊκή Συναγωγή τῶν Πατρῶν

‘Η έβραϊκή Συναγωγή τῆς Πάτρας. Έξαφανισμένο κι αυτό τό κτίσμα, μέσα στήν ὁδύνη καί ἄλλοτρίωση τῶν καιρῶν. ‘Υψώνεται τώρα στή θέση του μιά «φυλακή αὐτοτιμωρημένων» τῆς πόλης αὐτῆς.

Ήταν κι αυτό ἕνα μνημεῖο. Πού χάθηκε τόσο ἄδοξα, κοντά στά τόσα ἄλλα. Κι ἔφυγε ἀπό τό πρόσωπο τῆς πρωτεύουσας τοῦ Μοριά. Κι ἀφανίστηκε μέσα στό χῶρο, ἀνυπεράσπιστο καί ἀναπολόγητο. Παντοῦ τά σημεῖα τοῦ καιροῦ. ‘Η ἰσοπέδωση τῶν πάντων, μέσα σέ μιά σιωπή ἔνοχη.

Εἴμαστε ἀκόμη στούς χώρους τοῦς ἀδερφοῦς. Τῶν φυσιολατρῶν καί τῶν γιατρῶν. Πού καλλιεργοῦν καί ἀνυψώνουν τόν ἄνθρωπο. Γιά νά σταθεῖ αὐτός ἀκλόνητος στήν πορεία του, μέ μιά ἀμεσότητα καί γαλήνη ψυχῆς.

Θ’ ἀφήσουμε τό κτίσμα σέ λίγο. Νά τώρα βρισκόμαστε κάτω στό δρόμο. Σκοπεύοντας τό τέρμα μας στήν Παντανάσσα, τό ναό τόν ἐπιβλητικό τῆς πόλης αὐτῆς. Θά ξαναπεράσουμε μπροστά ἀπό τό δημαρχεῖο. Γιά νά σταματήσουμε ἐκεῖ στή γωνία τῶν ὁδῶν Μαιζώνας — Παντανάσσης. Καί ὑψώνονται τά κτίσματα τά σύγχρονα. Κτίζουν οἱ ἄνθρωποι τίς φυλακές τους. Εἶναι οἱ «αὐτοτιμωρούμενοι» τοῦ παρόντος καί τοῦ μέλλοντος.

Χάθηκε κι ἡ Συναγωγή τῶν Πατρῶν, ἐκεῖ κοντά στή γωνία Παντανάσσης. Δέν ὑπάρχει πιά τό κτίσμα τό κομψό.

‘Ετσι ἀφανίζονται ἕνα - ἕνα. Γιά νά ἀπογυμνωθεῖ τελικά ἡ πόλη τοῦ Πατρέα καί τοῦ Πρωτοκλήτου. Κι ὅλα λογαριάζονται γιά οἰκόπεδα. ‘Ο ὁδοστρωτήρας καί ἡ τραγωδία τῆς ἄλλοτρίωσης τῶν πάντων.

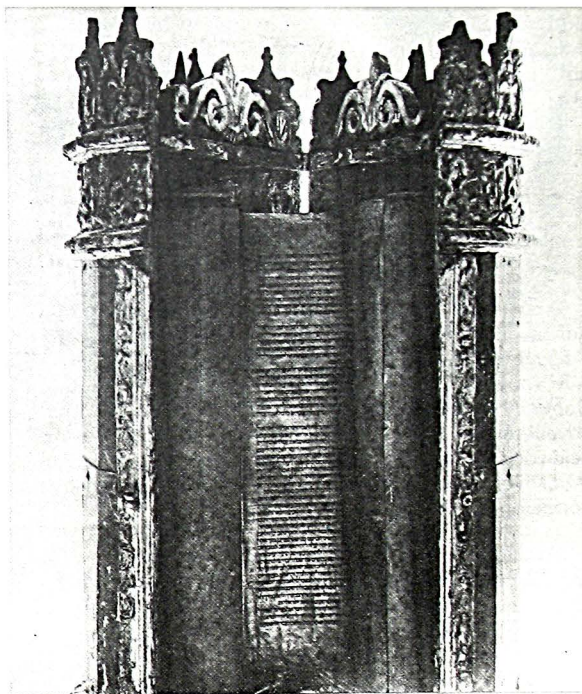
Καί δέν πᾶνε πολλά χρόνια πού κατεδαφίστηκε τό κτίσμα. Θύμα κι αὐτό τῆς μανίας καί τῆς ἀπληστίας τῶν καιρῶν. ‘Η ἀδιαφορία στήν κορύφωσή της.

Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΤΙΣΤΗΚΕ ΤΟ 1917

Καί λογαριάζεται τό 1917 σάν χρονιά ξεκινήματος τῆς Συναγωγῆς αὐτῆς. Περιλαμβάνοντας καί τό σχολεῖο τῆς κοινότητας. Δέν ἦταν ἡ μόνη Συναγωγή ‘Εβραίων στή διαδρομή τοῦ χρόνου. Θά λειτουργήσει καί μετὰ τή Θύελλα καί τό ἀνθρωποκτονηγτό τῆς γερμανικῆς κατοχῆς (1945—55). Καί καταγράφουν 40 οἰκογένειες πρό τοῦ 1940. Γιά νά διασωθοῦν 152 ἄτομα (Πάτρα — ‘Αγρίνιο) ἀπό τά 265. Πού εἶχαν οἱ δυό αὐτές πόλεις.

Θυμᾶσαι τώρα, τό μικρό κομψό κτίσμα μέ τά παράθυρα. Καί τά ἐμβλήματα στήν πρόσοψη. Θά λέγαμε μιά γραμμή νεοκλασικισμοῦ. Μαρτυρεῖ τήν ταυτότητα τῆς πόλης αὐτῆς. Θωρακισμένη αὐτή μέ εὐγένεια καί εὐαισθησία. Κι ἦταν κι ἡ προσέγγιση στό Δυτικό χῶρο, ἀπό τά πρῶτα - πρῶτα βήματα τοῦ ἐλεύθερου βίου.

Στόν ὁροφo ἡ Συναγωγή καί τό σχολεῖο τῆς έβραϊκῆς κοινότητας τῶν Πατρῶν. ‘Υπάρχει κι ἡ περιγραφή τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κτιρίου. “Ενα μεγάλο δωμάτιο γιά τό σχολεῖο. Χωρισμένος ὁ γυναικωνίτης τῆς Συναγωγῆς μ’ ἕνα κικκλίδωμα.

Σέφερ Τορά σέ ἐπιχρυσωμένο καί πολύχρωμο ξύλινο Τίκ, 17ου αἰώνα. Δωρισμένο ἀπό τό Κάαλ Καδός (‘Ιερά Συναγωγή) Πατρῶν, στό Κάαλ Καδός ‘Ηρακλείου Κρήτης.

Κι ἦταν ἄρκετά εὐρύχωρος. Παραδοσιακή κι ἡ Συναγωγή. “Ενας διάδρομος σέ κάθε πλευρά. ‘Εκεῖ καί τό ἱερό βῆμα κι ὅ,τι ἄλλο ἀπαιτεῖται στό χῶρο τῆς λατρείας.

Πολύτιμη καί ἀξιόλογη ἡ διακόσμηση. “Επιπλα τέχνης ἐκλεχτῆς. Μιά ἐπίδραση βενετσιάνικη. ‘Εκεῖ καί οἱ 6 κύλινδροι τοῦ Νόμου μέσα στίς ξύλινες θῆκες τους. “Ενα ἀποκτῆμα τῆς Συναγωγῆς τῶν Πατρῶν. Βρίσκονται ἀπό καιροῦ στό ‘Εβραϊκό Μουσεῖο τῆς ‘Αθήνας. Γιά νά γίνει ἡ ἀνακαίνισή καί ἡ ἀποκατάστασή τους. Καί χρειάζεται γνώση, ἱκανότητα καί ὑπομονή εἰδικῶν τεχνιτῶν. “Ετσι κατορθώθηκε ν’ ἀποκατασταθοῦν. Καί νά κοσμοῦν τώρα τό Μουσεῖο. Γραμμένα σέ περγαμνές τά ἱερά κείμενα. Τά κείμενα τῶν προσευχῶν καί τῶν ἀναγνωσμάτων στίς ἱερές τελετές.

Καί θά γνωστοποιηθεῖ καί ὁ τόπος καταγωγῆς τῶν κυλίνδρων τοῦ Νόμου. Γραμμένη μιά ἀφιέρωση πάνω σ’ ἕνα κυλίνδρο. Εἶναι ἡ ἀποκάλυψη καί ἡ λύση τοῦ μυστικοῦ.

Μιά ἀφιέρωση ἀπό μιά ‘Εβραία τῆς Κρήτης. ‘Ελχάι τό ὄνομά της. (15 Νισάν 5673 δηλ. 1913) ‘Εβραϊκή ἡ ἐπιγραφή. Πού περιέχει τό ὄνομα τοῦ ‘Ηρακλείου τῆς Κρήτης (Κάντια).

“Ετσι, ἔφτασαν οἱ εἰδικοί σέ συμπεράσματα θετικά, γιά τά ἀποκτῆματα αὐτά τά πολύτιμα. “Οδήγησε ἡ διακόσμηση τῶν κυλίνδρων, στό δρόμο τῆς ἀποκάλυψης. “Ετσι κερδίζει τοῦς κυλίνδρους ὁ 16ος αἰώνας καί οἱ ἀρχές τοῦ 17ου. “Ήταν οἱ καιροί τῆς κυριαρχίας τῶν Βενετῶν πάνω στή μεγαλόνησο. Κι εἶχαν σχέσεις ἀγαθές οἱ ‘Εβραῖοι τῆς Κρήτης μ’ ἐκείνους τῶν ‘Ιονίων νήσων κι ἀκόμη τῆς Βενετίας. Μποροῦν οἱ εἰδικοί νά καθορίσουν τό στυλ καί τήν ἐποχή. Κι ἂν ἔχουν πέσει ἔξω στόν τόπο μένει τό στυλ, ἕνας μάρτυρας ἀδιάψευστος. “Οδηγώντας στό φῶς τῆς ἀλήθειας.

Καί δέν ἀποκλείεται καί γιά τόπος κατασκευῆς κι αὐτή ἡ Ἰ-δια ἡ Βενετία.

Θυμίζουν σήμερα, τά κειμήλια αὐτά τά πολύτιμα, μιά ἐ-ποχή μακρινή. Μιά καταξίωση τῆς τέχνης μέσα στό χρόνο, οἱ κύλινδροι τῆς Συναγωγῆς τῶν Πατρῶν.

Θυμάσαι τὸ κτίσμα, τώρα πού δέν ὑπάρχει. Καί συμπλη-ρώνει τὰ κείμενα μιά ἀναδρομή στό παρελθόν.

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Στούς τόπους τῆς διασπορᾶς τῶν Ἑβραίων καί ἡ Πάτρα. Καί δέν μποροῦν νά λογαριαστοῦν πολλοί, στήν ἐποχή τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα, ὅπως στήν ἐποχή τῶν Ἀλεξανδρι-νῶν χρόνων. Ἐμποροί. Θ' ἀκμάσουν στή Φραγκοκρατία. Θάρθουν κι ἀπό τήν Ἰσπανία στά τέλη τοῦ ΙΕ' αἰώνα. Μνη-μονεύεται καί διωγμός τους ἀπό τή χώρα αὐτή. Καί ση-μειώνουν 4 Συναγωγές στά 1580 (ἡ μία στά ἑλληνικά). Ἀξιόλογοι καί οἱ ραββίνοι τῆς ἐποχῆς. Φημισμένοι γιά τή μόρφωσή τους.

Ἀναφέρεται καί Συνέδριο μεταρρυθμιστικό στήν Πά-τρα. Τά πορίσματα: «Μεναγί Πατράς», (ἔθιμα Πατρῶν). Καί εἶχαν διασωθεῖ ἀντίγραφα τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου στίς Συναγωγές Χαλκίδας καί Ἰωαννίνων. Δέν μπορεῖ νά καθορισθεῖ ὁ χρόνος. Καί ἐργασίες συγγραφικῆς γύρω στό συνέδριο.

Ἄλλοι ραββίνοι στά τέλη τοῦ 16ου αἰώνα (1580): Χα-σδαί, Μωῦσῆς, Ἰωσήφ, Γκαμπάτ. Κι ἄλλοι ἐξέχοντες: Σαδίκ Φιρμόν. Πού μετέφρασε στά ἰσπανικά τὸ θρησκευτικό βι-βλίο Χαβῶθ Χά 'λεβαβῶθ. (ὕποχρεώσεις τῆς καρδιάς). Ὁ Μαΐρ Σεμτόβ Μελαμέδ, συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἀκρι-βὴς Δικαιοσύνη» καί τοῦ βιβλίου κ' Ἱστορία τῶν Ἰσραηλι-τῶν τῆς Τουρκίας» (ἐκδ. Σολ. Ροζανές τόμο 3). Ἔτσι, δη-μιουργήθηκε στήν Ἠπειρο καί ἄλλη μιά παράδοση καί μιά φήμη γιά τοὺς ραββίνους τῆς Πάτρας. Γιά τὸ ἐπίπεδό τους τὸ ὕψηλό. (Ρομπινέ Πατράς).

Καί καταγράφουν γνωστοί περιηγητές τῆς ἐποχῆς τὴν ἀκμή τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητος. Λογαριάζουν τὸ ἓνα τρίτο τῶν κατοίκων. Ἐμποροὶ οἱ πλεῖστοι, μὲ δική τους δημογε-ροντία γιά τίς διαφορές τους. Θά μιλήσουμε ἀργότερα πὶό πλατιά καί γιά τὸ νεκροταφεῖο. (Ἑβραιομνήματα) καί γιά ἐ-πιγραφές ἐπιτύμβιες. Πού διασώζονται στό Μουσεῖο τῆς Πάτρας.

Καί διάφορα περιστατικά καί περιπέτειες. Καί προστρι-βές τῆς καθημερινῆς ζωῆς μεταξύ οἰκογενειῶν καί Χρι-στιανῶν καί Ἑβραίων. Διοχετεύοντας καί λόγους καί ἐπει-σόδια συναισθηματικῆς φύσης. Καί γραπτά κείμενα. Καί προλήψεις διάφορες Χριστιανῶν.

Μιά διάδοση στή Ζάκυνθο ἀνάξια λόγου. Πῶς λάτρευαν ἓνα κεφάλι γαϊδάρου στή Συναγωγή τῆς πόλης. Ἔτσι ἓνας Πατρινός Ἀνδρέας Μηλιώτης (1761) πῆγε στή Ζάκυνθο γι' αὐτὸ τὸ λόγο. Μπῆκε στή Συναγωγή μαζί μὲ ἄλλους, ἡ-μέρα Σάββατο, κατὰ τὴν ὥρα τῆς λειτουργίας. Ζητοῦσε μὲ βρισιές καί θόρυβο τὸ γαϊδουροκέφαλο, ἀπ' τοὺς συγκεν-τρωμένους στήν ἱεροτελεστία. Καί θά ἐπικρατήσει μιά ἀ-νωμαλία καί ἀταξία, ἀπ' τὸ γεγονός αὐτό. Θά τρέξουν σέ βοήθεια καί στρατιῶτες καί Χριστιανοί. Ὡστόσο ὁ Μηλιώ-της θά ἐπιμείνει ἀνυποχώρητος, παρ' ὅλη τὴν ἀναταραχὴ τῶν πνευμάτων καί τὴν ἔξαψη. Θάρθει ὁ δικαστικός μὲ στρατιῶτες. Καί θά δώσει διαταγὴ νά τὸν συλλάβουν. Δια-

λύθηκε τὸ πλῆθος τῶν συγκεντρωμένων. Ξέφυγε καί ὁ Μηλιώτης ἀπ' τὰ χέρια τοῦ στρατιώτη. Πού τὸν εἶχε πιά-σει.

Ἦταν γεροδεμένος καί τολμηρός. Κι ὁ στρατιώτης τὸν πυροβόλησε καί τὸν σκότωσε.

Καί ὑπάρχουν κείμενα γραπτά, γύρω στα θέματα. Καί μιά κάποια βιβλιογραφία. Καί ἔγγραφα κ.ά.

Καί στά 1699 θά πεῖ σέ χῶρο δημόσιο καθολικός ἱε-ρέας. Πῶς δέν ἦταν σωστό νά κατηγοροῦν Ἑβραίους χω-ρίς πειστήρια. Ἦταν ἡ διάδοση τῶν καιρῶν πῶς θυσιάζουν Χριστιανὸ στίς ἱεροτελεστίες. Καί πίνουν τὸ αἷμα του. Κι ἔ-φτασε τὸ πράγμα σέ θέση δύσκολη. Ἔτσι θά διαβαστοῦν καί ὁδηγίες καί ἐγκύκλιοι τοῦ Πάπα τίς μέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τοῦ Πάσχα. Καί μιά ἐπιστολὴ προσώπου τῆς ἐξουσίας:

«...ἄνευ τῆς πειθοῦς τοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέα Πατρῶν καί τῶν ἡμετέρων ἐνεργειῶν τὸ ἐφετεινὸν Πάσχα δέν θά ἦτο εὐχάριστον...».

Καί δέν εἶναι τὰ ἐπεισόδια αὐτά μονάχα. Κι ἓνα πλῆθος ἄλλα πού ἔχουν ἀμυδρά καταγραφεῖ στό χρόνο. Καί τὰ πῆ-ρε ἡ λαογραφία. Γιά νά μπορέσει νά τὰ διασώσει. Εἶναι πα-ραδόσεις διάφορες, ἀνάμεικτες μὲ προλήψεις, μίσση καί φό-βους. Πού μαστίζουν τὴ λαϊκὴ ψυχὴ. Ἐχοντας ἀφορμὴ καί ἀφετηρία τὴ θυσία τοῦ Θεανθρώπου. Ἦταν τὸ μίσος πρὸς τοὺς σταυρωτές.

Καί δέ σταματοῦν ἐδῶ τὰ ἐπεισόδια. Κι ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Ἑβραίων. Ἡ παρουσία τοῦ ψευτομεσσία Σαμπαθάη Σεβὴ (μέσα 17ου αἰώνα). Δημιουργώντας μιά ἀναταραχὴ στό ἐβραϊκὸ στοιχεῖο. Θά πάρουν ἀνάλογες στάσεις καί οἱ κατὰ τόπους ραββίνοι. Καί θά ταχτοῦν ἄλλοι κοντά του κι ἄλλοι ἐναντίον του. Καί γράφει περιηγητὴς τῆς ἐποχῆς γιά ἀπατεῶνα μεγάλο καί θορυβοποιό. Ὑπάρχουν κείμενα γι' αὐτόν. Ἀμφισβητεῖται καί ἡ καταγωγή του. (Σμύρνη — Μο-ριάς). Ὡστόσο φαίνεται νά εἶναι πὶό πιστὸ τὸ κείμενο τοῦ χρονογράφου τῆς ἐποχῆς Καισαρίωνα Δαπόντε:

«Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη βγήκεν ἓνας Ἑβραῖος ἀπὸ τὴν Μορέαν, ἀπὸ τὴν Παλαιάν Πάτραν καί ἦλθεν εἰς τὴν Σμύρνην, ὁ ὁποῖος ἐκήρυξε τὸν λόγον του πῶς εἶναι Μεσσίας καί ἄρχισαν νά τὸν ἀκολουθήσουν Ἑβραῖοι πανταχόθεν μὲ δῶρα καί πολλὴν εὐλάβειαν εἰς αὐτόν...» Ὡχ καί τίς περιπέτειές του. Θά τὸν καλέσει ὁ σουλτάνος καί τέλος θά τουρκέψει χωρὶς νά πάψει τοὺς θορύβους καί τὴν ἀναταραχὴ, μεταξὺ Ἑβραίων. Θά συλλη-φθεῖ τέλος ἀπὸ στρατιῶτες «καί πιάνοντάς τον τὸν ἐξώρι-σαν εἰς τὴν Παλαιάν Πάτραν».

Καί δέν τελειώνει ὁ λόγος ἐδῶ γιά τοὺς Ἑβραίους. Ἔμειναν πολλὰ ἔξω ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς. Θά τοὺς ξανα-συναντήσουμε στήν ὁδοιπορία μας.

*

★ *Σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Ν. Σταυρουλάκη, μὲ τίτλο «Τὰ Σεφα-ρίμ τῆς Συναγωγῆς Πατρῶν» ἔχει δημοσιευθεῖ στὰ «ΧΡΟ-ΝΙΚΑ», τεύχος 22 (Σεπτέμβριος 1979).*

Τὸ παραπάνω κείμενο εἶναι μέρος ὁδοιπορικοῦ πού πραγματο-ποιεῖ ὁ συγγραφέας στήν πόλη τῆς Πάτρας, μὲ τίτλο «Μικρὸ ὁδοι-πορικὸ τῆς μεγάλης πόλης τοῦ Μοριά». Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὴν «Ἀλλαγὴ» (Πατρῶν). Ἄλλο κείμενο τοῦ ἴδιου συγγραφέα γιά τὴν ἐβραϊοσυνιοικία Τσιβδί, δημοσιεύθηκε στό τεύχος 43 (Νοέμ-βριος 1982) τοῦ περιοδικοῦ μας.

‘Ο Πάπας Παῦλος — Ιωάννης Β΄, κατά τήν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στήν Ἀγγλία, συζητεῖ μέ ἐκπροσώπους χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί τόν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Μ. Βρετανίας σέρ. Imm. Jakobovits.

ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΟΥ - ΠΑΥΛΟΥ Β΄

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΙΟΥΔΑΪΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Τό κείμενο πού ἀκολουθεῖ σέ μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά εἶναι ἡ προσφώνηση τοῦ Πάπα Ἰωάννη - Παύλου Β΄ πού ἀπηύθυνε στό Βατικανό, στίς 6 Μαρτίου 1982, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς διασκέψεως τῶν Καθολικῶν ἐπισκόπων καί ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῶν σχέσεων μέ τόν Ἰουδαϊσμό.

● Συγκεντρωθήκατε ἐδῶ στή Ρώμη ἀπὸ διάφορα τμήματα τῆς ὑψηλῆς γιὰ νά διερευνήσετε τὸ σπουδαῖο θέμα τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἡ σπουδαιότητα τοῦ θέματος τονίζεται κι ἀπὸ τὴν παρουσία ἀνάμεσά σας ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν [Σημείωση «Χρονικῶν»: ἐκπρόσωπος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦταν ὁ καθηγητὴς Δημήτριος Θηραῖος, τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὸ Chambesy, Ἑλβετία], τοῦ Ἀγγλικανικοῦ δόγματος, τῆς Παγκόσμιας Λουθηριανῆς Ὁμοσπονδίας καί τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Αἰσθάνομαι εὐτυχῆς πού μοῦ παρέχεται ἡ δυνατότητα νά χαιρετήσω ἰδιαίτερως ὅλους τοὺς παρευρισκομένους καί νά τοὺς εὐχαριστήσω γιὰ τὴ συνεργασία τους.

Ἐπίσης θά ἤθελα νά ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς ἐσᾶς τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἱερεῖς καί τοὺς λαϊκοὺς Χριστιανούς. Πέρα ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσή σας σέ ποιμενικὲς δραστηριότητες ἢ στὸν τομέα τῶν βιβλικῶν καί θεολογικῶν ἑρευνῶν, ἡ παρουσία σας ἐδῶ εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ βαθμοῦ πού οἱ σχέσεις μεταξύ Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί Ἰουδαϊσμοῦ ἀπτονται ἐπὶ διαφόρων φάσεων τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν δραστηριοτήτων της.

Τοῦτο γίνεται εὐκόλα ἀντιληπτό. Ἡ Δεύτερη Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, στὴ διακήρυξή της ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς μέ τῆς μὴ χριστιανικῆς θρησκείας, «Nostra Aetate» (ἀρ. 4), ἀναφέρει: «Ἐνὸς ἡ παροῦσα ἱερά σύνοδος διερευνᾷ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἐπαναφέρει στὴ μνήμη της τοὺς πνευματικούς δεσμούς πού ἐνώνουν τὸ λαὸ τῆς νέας συνθήκης μέ τὸ σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ». Εἶχα ὁ ἴδιος τὴν εὐκαι-

ρία νά τονίσω ἐπανειλημμένως ὅτι: Οἱ δύο θρησκευτικὲς κοινότητές μας «συνδέονται στὸ ἐπίπεδο τῆς ταυτότητάς τους», (βλ. ὁμιλία τῆς 12 Μαρτίου 1979 πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἰουδαϊκῶν ὀργανισμῶν καί κοινοτήτων). Θά ἀναφερθῶ καί πάλι στὸ κείμενο τῆς διακηρύξεως «Nostra Aetate» (ἀρ. 4):

«Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀναγνωρίζει ὅτι, σύμφωνα μέ τὸ μυστήριο τοῦ Θεικοῦ λυτρωτικοῦ σχεδίου, οἱ ἀρχές τοῦ πιστεύω της καί τῆς ἐκλογῆς της συναντῶνται ἤδη μετὰ τῶν πατριαρχῶν, τοῦ Μωϋσῆ καί τῶν προφητῶν... Ἡ Ἐκκλησία, συνεπῶς, δὲν δύναται νά ξεχάσει ὅτι παρέλαβε τὴν ἀποκάλυψη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέσω αὐτοῦ τοῦ λαοῦ... Ἐχει πάντοτε πρόσκαιρα τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀναφορικά μέ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς του, «τῶν ὁποίων εἶναι ἡ υἱοθεσία καί ἡ δόξα καί ἡ διαθήκη, καί ἡ νομοθεσία καί ἡ λατρεία καί αἱ ἐπαγγελίαι: τῶν ὁποίων εἶναι οἱ πατέρες καί ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα», (Ρωμ. 9: 4-5), ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου Μαρίας».

Τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ δεσμοὶ μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἰσραηλικοῦ λαοῦ πηγάζουν ἀπὸ τὸ Θεϊκὸ σχέδιο τῆς συνθήκης καί σάν τέτοιοι, ἔχουν ἀναγκαστικὰ ἀφήσει τὰ ἱ-χνη τους ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καί ἰ-διαίτερα τῇ λειτουργίᾳ.

Βεβαίως, ἐφόσον ἓνα καινούργιο κλωνάρι ξεπήδησε ἐδῶ καί 2.000 χρόνια ἀπὸ τὴν κοινὴ ρίζα, γνωρίζουμε ὅτι οἱ μεταξύ τῶν κοινοτήτων σχέσεις μας σηματοδεύτηκαν ἀπὸ μνησικακίες καί ἀπὸ μιὰ ἑλλειψη κατανόησης. Ἄν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς διαιρέσεως σημειώθηκαν παρανοήσεις, λάθη, ἀκόμα καί προσβολές, τὸ θέμα σήμερα πού τίθεται εἶναι πῶς νά τίς υπερπηδήσουμε μέ κατανόηση, εἰρηνικὰ καί ἀμοιβαῖο σεβασμό. Οἱ φοβεροὶ διωγμοὶ πού ὑπέστησαν οἱ Ἑβραῖοι κατὰ διαφόρους περιόδους τῆς ἱστορίας ἀνοίξαν, τελικὰ, πολλοὺς ὀφθαλμούς καί διατάραξαν πολλές καρδιές. Οἱ Χριστιανοί, συνεπῶς, βρίσκονται στὸ σωστό δρό-

μο, αὐτόν τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀδελφοσύνης, ὅταν ἐπιζητοῦν μέ σεβασμό καί ἐπιμονή, μαζί μέ τούς Σημίτες ἀδελφούς τους, νά πλησιάσουν τήν κοινή κληρονομιά τους, πού ἀποτελεῖ ἕναν κοινό θησαυρό γιά ὅλους μας.

Ὑπάρχει καμιά ἀνάγκη νά παρατηρήσω, ἰδίως πρὸς ἐκείνους πού παραμένουν σκεπτικοί ἢ ἀκόμα καί ἐχθρικοί ὅτι μιά παρόμοια προσέγγιση δέν πρέπει νά συγχέεται μέ κάποια θρησκευτική σκοπιμότητα, πολύ δέ περισσότερο μέ μιά ἀπώλεια τῆς ταυτότητας; Ἀπό τήν πλευρά τους οἱ Χριστιανοὶ πρεσβεύουν ἀταλάντευτοι τήν πίστη τους στόν οἰκουμενικό λυτρωτικό χαρακτήρα τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τή Ναζαρέτ.

Πράγματι, ἡ σαφήνεια καί ἡ γνώση τῆς χριστιανικῆς μας ταυτότητας, ἀποτελοῦν μιά ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν ἐπίτευξη αὐθεντικῶν, παραγωγικῶν καί μόνιμων σχέσεων μέ τόν Ἰσραηλιτικό λαό. Χαίρομαι πού γνωρίζω ὅτι ἀναφορικά μέ αὐτό, καταβάλλετε πολλές προσπάθειες, μελετώντας καί προσευχόμενοι μαζί, γιά νά κατανοήσετε καί νά διαμορφώσετε σαφεῖς ἀντιλήψεις, ἀναφορικά μέ τὰ συχνά καί δύσκολα βιβλικά καί θεολογικά προβλήματα πού προέκυψαν μέ τήν πρόοδο τοῦ Ἰουδαίου - Χριστιανικοῦ διαλόγου. Ἡ ἀσάφεια καί ἡ μετριότητα σ' αὐτόν τόν τομέα προκαλοῦν τεράστια ζημιά σέ ἕναν τέτοιο διάλογο. Εἶθε ὁ Θεός νά εὐδοκῇ ὅπως Χριστιανοί καί Ἰσραηλίτες διεξάγουν οὐσιαστικές ἀνταλλαγές ἀπόψεων, βασιζόμενες πάνω στίς κοινές ταυτότητές τους, χωρίς ποτέ νά ἐπιτρέψουν, οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη πλευρά, τήν ἀσάφεια, ἀλλά νά ἀναζητοῦν εἰλικρινά τή βούληση τοῦ Θεοῦ πού ὁ ἴδιος ἀποκάλυψε.

Παρόμοιες σχέσεις δύνανται καί πρέπει νά ἐμπλουτίσουν τίς γνώσεις γύρω ἀπό τίς δικές μας πηγές καί νά διαφωτίσουν περισσότερο ὀρισμένες πτυχές τῆς ταυτότητας πού φέروμε. Ἡ κοινή πνευματική κληρονομιά μας εἶναι σημαντική. Μιά καλύτερη κατανόηση ὀρισμένων πτυχῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς μπορεῖ νά ἀποκτηθεῖ μέσω μιᾶς πληρέστερης γνωριμίας αὐτῆς τῆς κληρονομιάς, λαμβάνοντας, ὅμως, ὑπόψη καί τήν πίστη καί τή θρησκευτική ζωή τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὅπως αὐτή πρεσβεύεται καί βιώνεται ἀκόμη καί σήμερα. Τέτοια εἶναι ἡ περίπτωση τῆς λειτουργίας. Οἱ ρίζες της πρέπει νά διερευνηθοῦν ἀκόμη βαθύτερα καί, πάνω ἀπό ὅλα, ἀπαιτεῖται νά γίνουν καλύτερα γνωστές καί νά ἐκτιμηθοῦν ἀπό τούς πιστούς. Τοῦτο ἀληθεύει σέ ὅ, τι ἀφορᾷ τούς Θεσμούς μας, διότι μερικῆς ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἐμπνευσθεῖ ἀπο ὀρισμένες πτυχές τῆς κοινοτικῆς ὁργανώσεως τῆς Συναγωγῆς. Τέλος, ἡ κοινή πνευματική κληρονομιά μας εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα σημαντική στό ἐπίπεδο τῆς πίστεώς μας σέ ἕναν καί μοναδικό Θεό, ὁ ὁποῖος εἶναι καλός καί φιλεúσπλαχνος, πού ἀγαπᾷ τούς ἀνθρώπους καί καθιστᾷ τόν ἑαυτό του ἀγαπητό (βλ. Ἄσμα Ἀσμάτων, 11: 24 - 26) ὁ ὁποῖος εἶναι κύριος τῆς ἱστορίας καί τῆς μοίρας τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος εἶναι Πατέρας μας καί ὁ ὁποῖος ἐξέλεξε τόν Ἰσραήλ τούτη «τὴν καλλιελίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐμβολιάσθηκαν οἱ κλάδοι ἀγριελαιῶν τῶν ἐθνικῶν» («Nostra Aetate» ἀρ. 4 βλ. ἐπίσης Ρωμ. 11:17 - 24).

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού κατὰ τή σύνοδό σας ἀσχολήσθε μέ τήν Καθολικὴ διδασκαλία καί κατήχηση ἀναφορικά μέ τούς Ἑβραίους καί τόν Ἰουδαισμό. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὅπως καί ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐνθαρρύνεσθε ἀπὸ τίς «Κατευθυντήριες Γραμμές καί τίς Προτάσεις γιά τήν ὑλοποίηση τῆς Συνοδικῆς Διακηρύξεως Nostrat Aetate (ἀρ. 4)», πού ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ τήν ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Θρησκευτικῶν Σχέσεων μέ τούς Ἑβραίους (βλ. Κεφάλαιο III). Εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐντυφλώσουμε ἐπὶ τῆς διδασκαλίας, ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς παιδείας καί τῶν κατηχήσεων τῶν παιδιῶν καί τῶν νέων, γιά μιά ἐντιμὴ καί ἀντικειμενικὴ παρουσίαση

τῶν Ἑβραίων καί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Θά πράξουμε δέ τοῦτο χωρὶς καμμία προκατάληψη ἢ προσβολὴ οἰουδήποτε, ἀκόμη δέ περισσότερο, μέ πνεῦμα σαφούς γνώσεως αὐτῆς τῆς κληρονομιάς πού διαγράψαμε παραπάνω.

Τέλος, μόνο μέ μιά τέτοια βάση θά μπορέσει νά ἐγκαθιδρυθεῖ μιά στενὴ συνεργασία· τοῦτο, εὐτυχῶς, ἔχει ἤδη γίνεῖ ἀντιληπτό. Ἡ κοινὴ κληρονομιά μας μᾶς υποχρεώνει νά βαδίσουμε πρὸς αὐτό· ἡ κοινὴ μας κληρονομιά τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν τεράστιων πνευματικῶν καί ὕλικῶν ἀναγκῶν του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ποτὲ δέν ἔπαψε νά ἀγαπᾷ τὸ λαὸ του (βλ. Ρωμ. 11:1), θά μπορέσουμε νά πορευθοῦμε μέσω διαφορετικῶν ὁδῶν — πού τελικά θά συγκλίνουν — καί θά φτάσουν μέ σεβασμὸ καί συμφιλίωμένοι στὴν ἀδελφοσύνη καί στὴν πλήρη ἐπίτευξη τοῦ Θεικοῦ σχεδίου τῆς ἱστορίας.

Εἶμαι εὐτυχὴς πού σᾶς ἐνθαρρύνω, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καί ἀδελφές ἐν Χριστῷ, νά συνεχίσετε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πού ξεκινήσατε, ἀποδεικνύοντας τὴν ὀξυδέρκεια καί τὴν ἐμπιστοσύνη σας, καθὼς καί τὴν ἀπεριόριστη πίστη σας στό Magisterium. Μὲ αὐτόν τὸν τρόπο παρέχεται μιά πραγματικὴ ὑπηρεσία στὴν ἐκκλησία, πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν μυστηριώδη ἀποστολή της, καί συνεισφέροντες γιά τὸ καλὸν τῆς ἐκκλησίας, τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Ὁ κ. Χ. Χουρζαμάνης — Ἀθήνα, μᾶς γνωρίζει τὰ παρακάτω σχετικά μέ μερικοὺς Ἑβραίους στὴν Ἀθήνα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς κατοχῆς:

«Κάτι προσθέτω καί ἐγὼ μέ πολλή συντομία. Εἶναι μιά ἀσήμαντη προσφορά. Ὁ συνάδελφός μου στὴν Τράπεζα Θεσσαλονίκης Δανιὴλ Λεὼν Μπάρνεσταϊν ἦταν συμπατριώτης μου. Γεννήθηκε στὴν Ἀμισσὸ — Σαμψούς. Οἰκογενειακὸς φίλος ἀπὸ τούς πατεράδες μας. Εἶχε πέντε κορίτσια καί ἕνα ἀγόρι. Ἐπὶ Γερμανῶν τὴ μεγάλη κόρη τὴν εἶχα σπῆτι μου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τὸ 1946 παντρεύτηκε στὴ Μάλτα.

Στὴν Καλλιθέα δπου ἔμεινα, στό σπῆτι τοῦ Παπακωνσταντίνου γνωρίστηκα μέ τὸν Ἀλέκο Τσιβρέ ἀπὸ τὴν Καβάλα, φωτογράφο στό ἐπάγγελμα. Ἐκεῖ ἦσαν κρυμμένοι μέ χριστιανικά ὀνόματα τρία άτομα, γυναίκα καί παιδί. Τὰ πράγματα στένεψαν λόγω περιεργείας τῆς γειτονιάς. Τούς πρότεινα νυκτερινὴ φιλοξενία. Εἶχα δύο δωμάτια καί χῶλ. Εἶχα καί τὴν Μπάρνεσταϊν. Σέ γειτονικό σπῆτι ἡ γυναίκα μου βρῆκε ἕνα δωμάτιο. Ἦσαν καλὰ ἀσφαλισμένοι. Ὁ Τσιβρέ ἄνοιξε στὴν πλατεία Καλλιθέας φωτογραφεῖο. Ἐπυνυμία «Ρήτα». Ρετουσιέρ εἶχε τὸν Παπακωνσταντίνου. Ἐκεῖ σύχναζαν καί ἄλλοι Ἰσραηλίται, φυσικά μέ χριστιανικά ὀνόματα. Κατὰ διαβολικὴ σύμπτωση ἄρχισε νὰ συχναῖ καί ὁ περίφημος Ρεκανάτι, ὁ προδότης, ὅπως μάθαμε. Ἐρχονται τὰ S.S. βλέπουν ταυτότητες καί ἀρχίζουν σωματικὴ αὐτοψία μέ πρῶτο τὸν Παπακωνσταντίνου. Τὸν ἀφήνουν διότι δέν εἶχε περιτομή. Τούς ἄλλους μετὰ τὴν αὐτοψία τούς παίρνουν. Ὁ Παπακωνσταντίνου τρέχει σπῆτι μας. Εἰδοποιεῖ τὴ γυναίκα μου, ἡ ὁποία εἰδοποιεῖ τὴν Τσιβρέ. Παίρνει τὸ παιδί της καί φεύγει γιά τὴ Ν. Σμύρνη. Τρέχουν τὰ S.S. στό σπῆτι. Ἡ Τσιβρέ — τὸ γένος Λ. Πενοζίλιο — μόλις πρόλαβε καί ἔφυγε μέ τὸ γιό της. Σήμερα εἶναι στό Ἰσραήλ. Ἡ οἰκογένεια Μπάρνεσταϊν ἔφυγε γιά τὴν Ἀμερικὴ φροντίδι Τζόουντ».

Έγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Γηροκομείου «Σαούλ Μοδιάνο» στή Θεσσαλονίκη

Έγιναν στή Θεσσαλονίκη τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱσραηλικοῦ γηροκομείου «Σαούλ Μοδιάνο», ἐνός ἰδρύματος πού ἔχει προσφέρει πολλά στήν ἐβραϊκή κοινότητα τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τό 1928 μέχρι τοῦ βίαιου ἐκτοπισμοῦ τοῦ ἱσραηλικοῦ στοιχείου ἀπό τοὺς Ναζί.

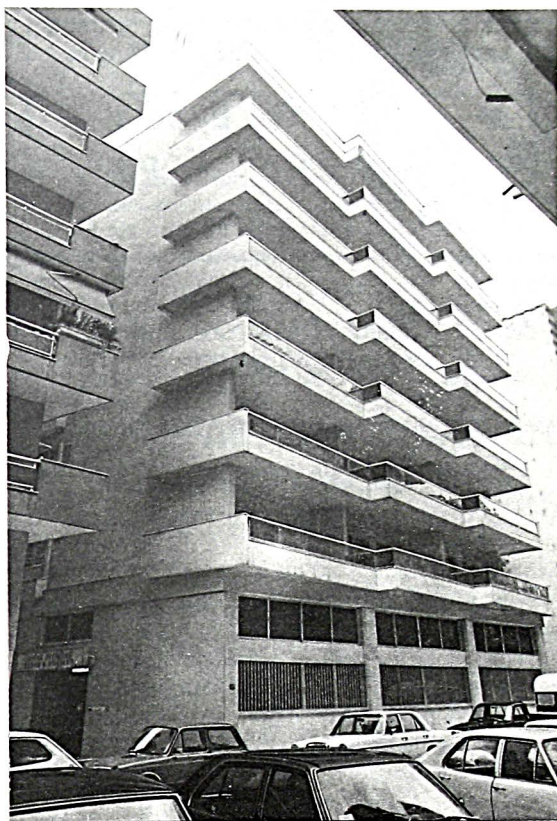
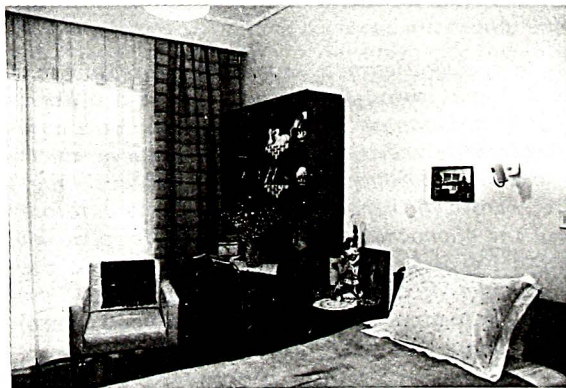
Τό ἴδρυμα ἔχει δυνατότητα περὶ θάλψεως 70 ἀτόμων. Οἱ ὑπερήλικες πού στεγάζονται σήμερα στό κτίριο — ἐπτά περίπου — εἶναι ὄχι τόσο μέ οἰκονομική ἀνεπάρκεια, ἀλλά ἄτομα πού στή ναζιστική περίοδο ἔχασαν τοὺς συγγενεῖς τους, τὰ παιδιά τους καί γενικά ἄτομα πού δέν ἔχουν κανένα νά τοὺς φροντίζει.

Ἡ τελετὴ ἑναρξῆς τῶν ἐγκαίνιων ἐγίνε ἀπό τό ραββίνου τῆς ἱσραηλιτικῆς κοινότητος στή Θεσσαλονίκη.

Στή συνέχεια μίλησε ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ γηροκομείου κ. Ἰωάννης Στρούσσας, ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι ἡ κοινότητα αὐτὴ εἶχε τιμηθεῖ ἤδη ἀπὸ τὸν 16ο αἰῶνα μέ τὸν τίτλο τῆς «Μητέρας τοῦ Ἰσραήλ» καί ἡ μέχρι τώρα δραστηριότητά της καί τὰ ἔργα της ἐπιβεβαιώνουν καί καταξιώνουν τὸν ἐπίσημο αὐτό τίτλο. Ἀνέκαθεν ἀσχολήθηκε μέ τὴ δημιουργία ἰδρυμάτων, πού πρόσφεραν περίθαλψη κατὰ τρόπο ὑποδειγματικό. Ἡ ὑπαρξὴ τῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν ἀνάγεται στήν ἐποχὴ τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὴν Ἰσπανία καί ἐπὶ τέσσερις καί πλέον αἰῶνες παρέιχαν συνεχῶς τίς μεγάλες ὑπηρεσίες τους, μολονὶ ἀντιμετώπιζαν πολλές φορές μεγάλες δυσχέρειες καί δεσπερίλυτα προβλήματα, ἰδιαίτερα μετὰ τὴν πυρκαϊὰ τοῦ 1917, πού κατέστρεψε 50.000 Ἰσραηλίτες τῆς Θεσσαλονίκης ἀστεγους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦταν ἀποροὶ καί τὸ ἔργο τῆς περιθάλψεώς τους ἦταν τεράστιο. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως τὰ ἀγαθοεργὰ σωματεία τῆς κοινότητος, κατόρθωσαν νὰ ἐκπληρώσουν τὸν προορισμό τους.

Τό γηροκομεῖο αὐτὸ ἰδρύθηκε τό 1928 καί εἶναι ἀφιερωμένο στή μνήμη τοῦ Σαούλ Μοδιάνο. Τό ἴδρυμα ὅμως αὐτὸ δέν εἶναι ἡ μοναδική κοινωνικὴ προσφορά τῆς οἰκογένειας Μοδιάνο. Ἡ οἰκογένεια Μοδιάνο συνκαταλέγεται

Ἐσωτερικὸ δωματίου.

Ἐξωτερικὴ ἀποψη τοῦ ἱηροκομείου.

στοὺς ἰδρυτές τῆς περὶφημης συναγωγῆς «Ἰτάλια».

Ἐπίσης, συνέβαλε στήν ἱδρύση τῆς συναγωγῆς Μπέθ - Σαούλ, πού ἦταν ἡ κεντρικὴ συναγωγὴ τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τό 1917 μέχρι τὴν καταστροφὴ της ἀπὸ τοὺς Ναζί. Ἀνέδειξε πλῆθος κοινωνικῶν ἡγετῶν, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καί ὁ Σαούλ Μοδιάνο, πού πέθανε τό 1924. Τέσσερα χρόνια μετὰ τὸ θάνατό του, τό 1928, τὰ παιδιά του γιὰ νὰ τιμήσουν τὴ μνήμη τοῦ πατέρα τους ἀποφάσισαν νὰ συμπληρώσουν τὸ εὐρὺ πλῆγμα τῶν φιланθρωπικῶν ἰδρυμάτων πού διατηροῦσε τότε ἡ ἱσραηλιτικὴ κοινότητα Θεσσαλονίκης μ' ἓνα νέο ἴδρυμα, τὸ γηροκομεῖο, τὸ ὁποῖο ἀνοίξε τίς πύλες του τό 1930. Μέχρι τό 1943 πρόσφερε ὑψίστης σπουδαιότητος ὑπηρεσίες στὸν ἐβραϊσμό τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐφθασε ὅμως ἡ περίοδος τῆς ναζιστικῆς κατοχῆς καί τὸ ἴδρυμα ἀκολούθησέ τὴν τραγικὴ τύχη καί τῶν ἄλλων ἐβραϊκῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῆς Θεσσαλονίκης. Οἱ τρόφιμοί του ἐκτοπίστηκαν στήν Πολωνία καί ἐξοντώθηκαν στοὺς θαλάμους ἀερίων τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως.

Τό 1945 μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση οἱ ἱσραηλιτικὲς κοινότητες μάζεψαν τοὺς λίγους διασωθέντες τῶν στρατοπέδων τοῦ θανάτου. Τὰ διάφορα εὐαγῆ ἰδρύματα ἦταν ἀδύνατον νὰ λειτουργήσουν, οἱ πόροι ἔλειπαν καί τὸ σύνολο ἐκείνων πού ξέφυγαν ἀπὸ τὸ θάνατο εἶχε ἀπόλυτη καί ἀμεση ἀνάγκη ἡθικῆς καί ὑλικῆς βοήθειας. Τὰ κτίρια τοῦ γηροκομείου εἶχαν ἐρειπωθεῖ. Ἡ κατάσταση συνεχίστηκε μέχρι τό 1969. Εἶχε περάσει ἓνα τέταρτο τοῦ αἰῶνα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ ὀλοκαυτώματος καί ἡ δημογραφικὴ σύνθεση τοῦ

ΟΙ ΈΒΡΑΙΟΙ στον Κόσμο

ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ

ΤΟ ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΕΒΡΑΙΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΟΥ

Τό Πακιστάν απαγόρευσε στόν κ. Τζέραλντ 'Ισραέλ, αναπληρωτή γενικό γραμματέα τής «'Αλ-λιάνς 'Ισραελίτ» καί μέλος του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου, νά εισέλθει στή χώρα καί τόν χαρακτήρισε ως «άνεπιθύμητο».

Ο κ. 'Ισραέλ επρόκειτο νά έπισκεφθεῖ τό Πακιστάν έπικεφαλής τριμελοῦς αντιπροσωπείας του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μέ σκοπό τήν επίτoπια έκτίμηση του τρόπου μέ τόν όποιο χρησιμοποιεῖται ή οικονομική ενίσχυση τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας υπέρ τών αφγανικῶν προσφυγικῶν στρατοπέδων.

Τούτο ανακοίνωσε ό πρόεδρος του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Πιέτ Ντάνκερτ, ό όποῖος ανέφερε ότι

εβραϊκού πληθυσμοῦ τής Ελλάδας επανέφερε στήν επικαιρότητα τό θέμα στέγαση καί περίθαλψη τών υπερηλίκων 'Ισραηλιτῶν. 'Η 'Ισραηλιτική κοινότητα Θεσσαλονίκης ανέλαβε όλες τίς δαπάνες γιά τήν ανέγερση καί τόν εξοπλισμό του ιδρύματος. Ο Θεμέλιος λίθος τέθηκε τόν Αύγουστο του 1973 καί από τόν 'Ιανουάριο του 1982 τό γηροκομείο δέχθηκε τούς πρώτους υπερήλικες.

Στή συνέχεια μίλησε ό πρόεδρος του γηροκομείου κ. 'Αλβέρτος Σαούλ, ό όποῖος τόνισε ότι 40 χρόνια μετά τίς καταστροφές που δέχθηκαν από τίς όρδές τών Ναζί καθίστασαν επιτέλους νά άνασυγκροτήσουν τό γηροκομείο Μοδιάνο, που αποτελεί πολύτιμη συμβολή, υλική καί ήθική, στήν τρίτη ηλικία. Τό κοινωφελές αυτό έργο, μπορεί πλέον νά συνεχίσει τήν ώραία του δράση. Βρίσκεται στήν περιοχή 'Ανθέων, στήν όδό Κίμωνος Βόγα. Κατόπιν χορωδία του 'Ισραηλιτικού σχολείου απέδωσε διάφορα 'Ισραηλινά τραγούδια.

■ Τήν εκδήλωση χαιρέτισε ό αντιπρόεδρος τής 'Ισραηλιτικής Κοινότητας Λάρισας κ. Λεβή, ό όποῖος εξέφρασε τήν ικανοποίησή του γιατί τό ίδρυμα τίθεται στή διάθεση τών υπερηλίκων 'Ισραηλιτῶν ολόκληρης τής Ελλάδας. Μίλησε άκόμα καί ή πρόεδρος του γηροκομείου κ. Ρετζίνα Μπενβένιστε που ευχαρίστησε όλους όσοι συνέβαλαν στήν έναρξη τής λειτουργίας του.

ό Πακιστανός πρόεδρος τόν πληροφόρησε ότι ή επιτροπή αυτή δέν είναι ευπρόσδεκτη στή χώρα του, επειδή άρχηγός της είναι ό κ. 'Ισραέλ. Ο κ. Ντάνκερτ πρόσθεσε ότι όταν έλαβε καί επιβεβαιωτικό τηλεγράφημα από τό 'Ισλαμαμπάτ καί είδε τό περιεχόμενό του, «δέν μπορούσε νά πιστέψει στά μάτια του».

Ο κ. 'Ισραέλ, που γεννήθηκε στήν 'Αλγερία, είναι μέλος του Εύρωπαϊκού Προοδευτικού Δημοκρατικού Κόμματος καί μέλος του συμβουλίου του Διεθνoῦς 'Ινστιτούτου γιά τά 'Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Μετά τήν ανακοίνωση του κ. Ντάνκερτ, ό 'Αγγλος ευρωβουλευτής λόρδος Μπέθελ, τόνισε πρὸς τό Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι είναι αναγκασμένος νά συμπεράνει ότι τό Πακιστάν, μετά του όποῖου ή Βρεταννία διατηρεῖ «στενοῦς καί ιστορικούς δεσμούς, κυβερνάται σήμερα από μία αντισημιτική κυβέρνηση». Ο λόρδος Μπέθελ πρόσθεσε ότι οι πακιστανικές Αρχές κατέστησαν σαφές ότι «ό αποκλεισμός του κ. 'Ισραέλ δέν όφείλεται στίς όποιεσδήποτε πολιτικές πεποιθήσεις του ούτε στίς θέσεις σχετικά μέ τήν αραβοϊσραηλινή διένεξη ή μέ όποιεσδήποτε άλλες ενεργείες του. Ο αποκλεισμός του όφείλεται στό γεγονός του ονόματός του καί τής καταγωγής του. Αὐτές δέ οι λέξεις αναφέρονται μέσα στήν επίσημη αλληλογραφία μεταξύ 'Ισλαμαμπάτ καί Βρυξελλῶν».

Καί συνέχισε τονίζοντας: «Τό όνομα καί ή καταγωγή του αναφέρονται από τήν πακιστανική κυβέρνηση ως οι λόγοι γιά τήν ὀρνησή της νά αποδεχθεῖ έναν εκπρόσωπο αυτού του Κοινοβουλίου. Τί πὸς προσβλητική δικαιολογία θά μπορούσε νά προβάλλει;»

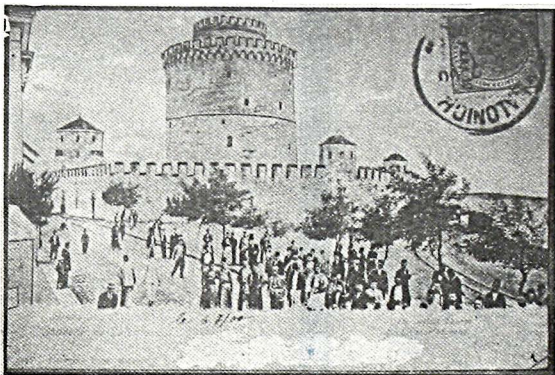
«Πρέπει νά γνωρίζουμε», συνέχισε ό λόρδος Μπέθελ, «ότι δέν ήσαν οι 'Αφγανοί πρόσφυγες εκείνοι που πήραν αυτή τήν απόφαση, παρόλον ότι μερικοί ψίθυροι ακούγονται σαν νά πρόκειται περί αυτού... 'Η πακιστανική κυβέρνηση είναι εκείνη που πήρε αυτή τήν απόφαση, τήν όποία καί διατύπωσε σέ επίσημη αλληλογραφία».

Ο Δανός ύπουργός τών 'Εξωτερικῶν κ. Κιέλντ 'Ολisen, διαμαρτυρήθηκε επίσης γιά τόν αποκλεισμό του κ. 'Ισραέλ από τό Πακιστάν, μιά ενεργεια που τήν χαρακτήρισε σαν «μέτρο του θεσμοῦ του άπαρχαίντ».

Η ευρωβουλευτής κ. Μαρία Μασιότσι, του 'Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος κατέθεσε στό Κοινοβούλιο πρόταση μέ τήν όποία ό αντισημιτισμός καταδικάζεται σαν ένα άπαράδεκτο φαινόμενο καί ότι διακρίσεις που άπορρέουν εξαιτίας του ονόματος ή τής καταγωγής κάποιου υποβιβάζουν τήν αὐτονομία καί τήν αξιοπρέπεια του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Προτείνει δέ όπως ή άρμόδια επιτροπή τής ΕΟΚ αναθεωρήσει τίς οικονομικές σχέσεις της μέ τό Πακιστάν. Η πρόταση αυτή έλαβε τήν ολόθερμη υποστήριξη άλλων ευρωβουλευτῶν.

✱

ENRIQUE SAPORTA Y BEJA

EN TORNO DE LA
TORRE BLANCA

Editions «VIDAS LARGAS»

«Γυρίζοντας τόν Λευκό Πύργο»: (Μυθιστόρημα στην έβραιο - ισπανική).

Ο επίτιμος πρόεδρος του Γαλλικού Συλλόγου για τη διατήρηση και τη διάδοση της έβραιο - ισπανικής γλώσσας και κουλτούρας Ένρικε Σαπόρτα και Μπέζα γεννήθηκαν στη Θεσσαλονίκη στο τέλος του περασμένου αιώνα, από οικογένεια ισπανο - πορτογάλων, ισπανικής υπηκοότητας.

Σπούδασε στη γενέτειρά του, στο Γαλλικό Λύκειο. Πήρε τα δύο απολυτήρια Γυμνασίου και πήγε στο Παρίσι για να συνεχίσει τις σπουδές του: Φυσική, Χημεία και Ιατρική. Τό 1919 προσεβλήθη από την ισπανική γρίπη και αναγκάστηκε να διακόψει τις σπουδές του, μη μπορώντας να τις ξανασυνεχίσει.

Βαθύς γνώστης του τζονδέσμου (λαδίνο - έβραιοϊσπανικά) της μητρικής του γλώσσας, έγραψε πρόσφατα τό «Γυρίζοντας τόν Λευκό Πύργο», μυθιστόρημα μέ σεφαραδικό περιεχόμενο, έρωτικό, τό χρονικό της γενέτειράς του, πού ήταν παραδομένη στους πολέμους, στίς έπαναστάσεις και στην τρομοκρατία, έχοντας σάν στόχο τούς Τούρκους.

Σάν πλαίσιο έχει τή ζωή τών Ισπανοεβραίων, τά ήθη και έθιμά τους, τίς γιορτές τους, τίς χαρές και τίς λύπες τους. Τούς βλέπουμε νά ζούν, νά τραγουδούν και νά μιλούν όπως έκαμαν 500 χρόνια πριν, όταν τούς έδιωξαν από την Ισπανία (1492). Βρίσκει κανείς παραμύθια, τραγούδια και παροιμίες γραμμένα σ' αυτά τά Ισπανικά μέ μεσαιωνικούς ήχους.

Αυτή ή ζωή μέ τόν παλιό τρόπο προκαλεί τό θαυμασμό τών Ισπανών πού βρίσκουν σ' αυτή τήν άνταύγεια του Χρυσού Αιώνα.

Τό μυθιστόρημα αυτό προβάλλει τέλεια αυτά πού έγραψε ό Angel Pulido, για τούς Σεφαραντί στο βιβλίο του «Ισπανοί χωρίς πατρίδα»: Ο Ισπανός ...πού μπαίνει σέ ένα

σεφαραντί σπίτι άκούει τή γλώσσα του, μελετάει τή ζωή του, έξερευνάει τήν ψυχή του και δέν μπορεί, έκτός αν είναι κουτός, νά μή αισθανθεί και ντροπιασμένος...».

Θυμίζουμε άκόμα ότι ό συγγραφέας μας είναι ειδικός για παροιμίες. Έχει ήδη εκδώσει τό 1957 τό «Παροιμίες σεφαραδικές» (έξαντλημένο). Τό 1978 «Παροιμίες τών Έβραίων Σεφαραντί», μέ πρόλογο του Haim - Vidal Saporta. Μιά τρίτη συλλογή έτοιμάζεται.

Έγραψε άκόμα μία σύντομη μελέτη, «Σαλονίκη και οι Ισπανοί - Έβραίοι της», πού εξέδωσε ή Vidas Sargas, ό Σύλλογος πού εξέδωσε και τό βιβλίο για τό όποιο μιλήσαμε.

ΤΑΣΟΥ ΖΑΠΠΑ: «Ξένοι και δικοί μας τόποι» (Άθήνα 1981).

Τό είκοστό βιβλίο του πολυγραφότατου φίλου συγγραφέα κ. Τ. Ζάππα περιέχει έντυπώσεις από ταξίδια στον ελληνικό και ξένο χώρο. Μέ παρατηρητικότητα και άνοιχτή καρδιά, έτοιμος νά δεχθεί τά μηνύματα του κάθε τόπου, ό συγγραφέας ζει τίς περιοχές πού έπισκέπεται.

Ο κ. Ζάππας αναφέρει, έκτός τών άλλων, τήν έπίσκεψη του και στο στρατόπεδο του Άουσβις για νά καταλήξει έπιγραμματικά: «Φεύοντας ένιωθα νά ντρέπομαι πού ήμουν άνθρωπος». Έπίσης στο στρατόπεδο του Νταχάου όπου «οί θάλαμοι νόμισα πώς άνάδιναν όσμή καμένης σάρκας» τό βλέμμα και ή ψυχή του συγγραφέα έπαχναν μαζί μέ τούς χιλιάδες Ισραηλίτες νά «δοούν» τόν πρωτοεδαεφό του, βέρο γεμιντζή του Εύβοϊκού Νικόλα Κ. Δουμουλιάκα.

ΑΠΟ ΤΟ ΜΙΔΡΑΣ

«Ο αυτοκράτωρ Άδριανός, έχων έπιστρέψει εκ της προς κατάκτησιν του κόσμου εκστρατείας του, εκάλεσε τούς αυλικούς του και είπε προς αυτούς: «Νύν άζιω, όπως θεωρήτέ με θεόν».

Είς εξ αυτών, άκούσας τούτο, είπεν: «Ευαρεστήθητι λοιπόν, βασιλεϋ, νά βοηθήσης μοι έν τή παρούση ανάγκη».

«Τίνι τρόπω»; ήρώτησεν ό αυτοκράτωρ.

«Έχω πλοϊόν, όπερ εξ αίτίας νηνεμίας άκίνηται έν τω πελάγει και περιέχει πάν ό,τι κέκτηται».

«Πολύ καλά», είπεν ό Άδριανός, «Θά πέμψω στόλον προς διάσωσιν αυτού».

«Διατί νά ένοχληθής νά πράξης τούτο»; ήρώτησεν ό αυλικός. «Απλώς πέμψον έλαφρόν φύσημα άνέμου».

«Άλλά πόθεν θά λάβω τόν άνεμον»;

«Εάν δέν γνωρίζης», άπεκρίθη ό αυλικός, «τότε πώς δύνασαι νά είσαι ό τόν άνεμον δημιουργήσας θεός»;

Ο Άδριανός άπήλθεν εις τόν οίκόν του λίαν δυσηρεστημένος.

Τανχουμά, βερεδιθ 7,10».

(«Από τό βιβλίο «Μιδράς» του καθηγητού κ. Άθ. Π. Χαστούπη)

עץ חיים היא

**Δένδρον ζωής είναι ή Τορά...
(Παροιμ. 3:18)**